

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет: Фармацевтичний

Кафедра менеджменту охорони здоров'я

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

Едуард БУРЯЧКІВСЬКИЙ

02 вересня 2024 року

МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА
ДО ЛЕКЦІЙ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ В ПСИХОЛОГІЧНІЙ ПРАКТИЦІ»

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність: 053 «Психологія»

Освітньо-професійна програма: Практична психологія

Одеса - 2024

Затверджено:

Засіданням кафедри менеджменту охорони здоров'я
Одеського національного медичного університету

Протокол № 1 від 26 серпня 2024 року

Завідувач кафедри Олена РУДІНСЬКА

Розробники:

Завідувач кафедри, доц. Рудінська Олена Володимирівна

Доцент кафедри, доц. Дружкова Ірина Сергіївна

Асистент кафедри, Терещенко Ольга Олегівна

ТЕМА 1. СУТНІСТЬ СИСТЕМНОГО УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ В ОХОРОНІ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я.

Актуальність теми: Управління проєктами в охороні психічного здоров'я набуває особливого значення через зростання психологічних проблем у суспільстві, викликаних стресом, соціально-економічними кризами, війною та іншими факторами. Впровадження ефективних стратегій та програм у сфері психічного здоров'я є ключовим завданням для держави, медичних і психологічних установ, неурядових організацій. Системний підхід до управління проєктами дозволяє комплексно оцінювати проблему, визначати стратегічні цілі, залучати всі необхідні ресурси та ефективно координувати процеси. Важливість теми підтверджується розвитком Всеукраїнської програми ментального здоров'я «Ти як?», яка є прикладом стратегічного проєкту, спрямованого на покращення психічного благополуччя населення.

Мета: Набуття здобувачем вищої освіти знань базових засад проєктного менеджменту в охороні психічного здоров'я, формування елементів загальних та спеціальних компетентностей у сфері проєктного менеджменту.

Основні поняття:

1. Базові засади проєктного менеджменту в охороні психологічного здоров'я. Основні властивості проєкту.
2. Управління проєктами в охороні психічного здоров'я.
3. Класифікація проєктів.
4. Зовнішнє та внутрішнє середовище проєкту.
5. Елементи проєктів. Концепції психологічних проєктів.
6. Організаційна структура управління проєктом: основні типи та базові засади створення.

ПЛАН І ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА ЛЕКЦІЇ

Привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми.

ЗМІСТ ЛЕКЦІЙНОГО МАТЕРІАЛУ (ТЕКСТ ЛЕКЦІЇ)

1. Базові засади проєктного менеджменту в охороні психічного здоров'я. Основні властивості проєкту.

Розгляд змісту менеджменту проєктної діяльності потребує, перш за все, з'ясування сутності дефініції «проєкт».

Наразі не існує єдиної думки та єдиного визначення поняття «проєкт», тому наведемо найбільш вживані

Тлумачний словник Вебстера «Проєкт (від лат. *projectus* – кинутий вперед; англ. – *project*) – це будь-що, що замислюється чи планується, велике підприємство».

Project management Institute, США «Проєкт – певне підприємство, що має встановлені цілі, досягнення яких визначає завершення проєкту».

Англійська асоціація проєкт-менеджерів «Проєкт – це окреме підприємство з визначеними цілями, що мають вимоги щодо часу, вартості та якості результатів, які повинні бути досягнуті».

DIN 69901, Німеччина «Проект – це підприємство (намір), яке в значному ступені характеризується неповторністю умов та інших обмежень; розмежування від інших намірів; специфічна для проекту організація його реалізації».

Світовий Банк у власному «Оперативному керівництві» № 2.20 «Проект – комплекс взаємопов'язаних заходів, спрямованих на досягнення у певному проміжку часу і при встановленому бюджеті поставлених завдань з чітко визначеними цілями...».

Отже, узагальнюючи підходи до змісту терміну «проект», зазначимо, що науковці і практики розглядають його у двох аспектах:

- діяльність, яка потребує для досягнення цілей (заздалегідь визначених результатів) реалізацію певного послідовного комплексу дій;

- сукупність документів, що охоплюють обґрунтування організаційної форми, визначення правових засад, результати обчислення фінансових показників, без яких неможливо якісно виконати завдання та досягти цілей діяльності.

В «Кодексі знань щодо управління проектами» проект – це деяка задача з визначеними вхідними даними та необхідними результатами, що обумовлюють засіб її вирішення.

Основні властивості проекту:

- 'Проект виконується командою, до складу якої входить керівник проекту, менеджери, виконавці.
- ' При реалізації проекту використовуються матеріальні ресурси.
- ' Проект має свій бюджет.
- ' ефективність проекту вимірюється як:

Психологічна (професійна) + соціальна + економічна

- ' обов'язковий розділ: оцінка ризиків
- ' Проект завжди має чітко сформульовану мету, яка виражається в отриманні певного результату.
- ' Проект має чітко визначений початок, який збігається з початком першої роботи, спрямованої на досягнення поставленої мети.
- ' Проект має чітко обкреслений кінець, який збігається з кінцем останньої роботи, спрямованої на одержання заданого результату.

Управління проектом являє собою методологію організації, планування, керівництва, координації людських і матеріальних ресурсів протягом життєвого циклу проекту, спрямовану на ефективне досягнення його цілей шляхом застосування системи сучасних методів, техніки і технологій управління для досягнення визначених у проекті результатів за складом і обсягом робіт, вартості, часу та якості.

Сутність менеджменту проектної діяльності полягає перш за все в управлінні досягненням цілей організації, що буде сприяти успіху суб'єкта господарювання у конкурентній боротьбі, швидкій адаптації до змін зовнішнього та внутрішнього середовища, заощадженню часу і виконанню бюджету.

Тобто, ключовими моментами в управлінні проектною діяльністю можна вважати:

- формулювання місії та цілей проекту;
- розробку заходів щодо реалізації проекту;
- ресурсне забезпечення проекту;

- організацію виконання проєкту у заздалегідь встановлений термін з певними витратами;

- прогнозування ризиків та заходів щодо зменшення їх негативного впливу.

Акцентуємо увагу, що результат реалізації будь-якого проєкту неможливо стовідсотково передбачити, тому-то успіх економічної діяльності завжди пов'язаний зі змінами майбутніх умов функціонування.

2. Управління проєктами в психологічній практиці.

Проектний менеджмент у сфері психології відіграє ключову роль у розробці та реалізації програм, спрямованих на покращення психічного здоров'я, соціальної адаптації та емоційного благополуччя. Успішне управління психологічними проєктами забезпечує ефективну організацію роботи психологічних центрів, соціальних служб, освітніх закладів і корпоративного сектору.

Психологічний проєкт - це комплексна діяльність, спрямована на вирішення певної психологічної проблеми або розвиток навичок клієнтів через структурований підхід.

Проектний менеджмент у психології – це система методів, принципів і практик, що застосовуються для управління життєвим циклом психологічних проєктів.

Класифікація психологічних проєктів:

- ✓ Соціальні – спрямовані на підтримку вразливих груп населення (діти, люди з психічними розладами, ветерани).
- ✓ Освітні – тренінги, лекції, програми розвитку емоційного інтелекту, профілактика стресу в навчальних закладах.
- ✓ Клінічні – психотерапевтичні та реабілітаційні програми для осіб з розладами психічного здоров'я.
- ✓ Корпоративні – розвиток стресостійкості, управління конфліктами, підвищення ефективності командної роботи.

Життєвий цикл психологічного проєкту

- ✓ Ініціація – визначення проблеми, цілей, цільової аудиторії, аналіз потреб.
- ✓ Планування – створення структури проєкту (WBS), розрахунок бюджету, оцінка ризиків, SWOT-аналіз.
- ✓ Реалізація – виконання запланованих заходів, управління ресурсами, комунікація в команді.
- ✓ Моніторинг і контроль – аналіз ефективності методів, збір зворотного зв'язку.
- ✓ Завершення – оцінка впливу проєкту, підготовка звітності, висновки для майбутніх ініціатив.

Особливості управління психологічними проєктами

- ✓ Міждисциплінарний підхід – залучення фахівців із суміжних сфер (соціологів, педагогів, лікарів).
- ✓ Етичні стандарти – конфіденційність, добровільна участь, уникнення шкоди.
- ✓ Оцінка ефективності – використання кількісних та якісних методів аналізу результатів.

Проектний менеджмент у психології є важливим інструментом впровадження ефективних рішень для розвитку психічного здоров'я суспільства. Розуміння його основних принципів дозволяє створювати успішні проєкти, які приносять реальну користь як окремим людям, так і суспільству загалом.

Приклади проєктів в психології:

1. Наукові дослідження в галузі психологічної підтримки.
2. Впровадження цифрових технологій і телемедицини в психологічній практиці.
3. Програми профілактики емоційного вигорання серед працівників соціальних професій.
4. Освітні проєкти з розвитку емоційного інтелекту у дітей та підлітків.
5. Кризові психологічні інтервенції для жертв насильства та катастроф.
6. Соціальні ініціативи для підтримки психічного здоров'я людей похилого віку.

3. Класифікація проєктів за критеріями:

Таблиця 1.1.

За класами:	За терміном:
Мегапроєкт Мультипроєкт Монопроєкт	Короткостороковий Середньостороковий Довгостороковий
За типами:	За видами
Економічний Соціальний Технічний Організаційний	Медичний Інноваційний Інвестиційний Дослідження та розвитку Освітній ІТ

Головне завдання управління проєктами полягає у максимально повному досягненні визначених цілей за певними критеріями показників обсягу діяльності, часу, витрат (бюджету), якості виконання робіт. Отже, зміст цілі проєкту закладено в бажаному результаті конкретних дій, що втілюється в кінцевих результатах проєкту, тобто певному наборі задоволених потреб бенефіціаріїв проєкту та споживачів продукту проєкту.

Зазначимо, що склад та структура чинників проєкту визначається під час формування концепції проєкту.

Ухвалення управлінського рішення, щодо визначення складу проєкту та типу організаційної структури передбачає з'ясування відповідей на такі питання:

- «Які дії необхідно виконати та що потрібно зробити для досягнення цілей проєкту?»;
- «Яку технологію слід застосувати?»;
- «Кому належать необхідні ресурси та на яких умовах їх можна залучити?»;
- «Хто безпосередньо може і буде виконувати певні види робіт передбачені проєктом?»;
- «Кого стосується проєкт?»;
- «Які види ефектів планується отримати від реалізації проєкту?»;
- «Які ризики проєкту є найбільш суттєвими та яким чином і на яких умовах їх можна перерозподілити?».

4. Зовнішнє та внутрішнє середовище проєкту

Акцентуємо увагу, що створення та реалізація будь-якого проєкту відбувається під впливом великої кількості різноманітних чинників. Деякі з них сприяють успішній реалізації проєкту, а деякі навпаки створюють перешкоди та формують ризики проєктної діяльності.

Сукупність чинників, що визначають успіх або невдачу проєкту будемо розглядати як оточення проєкту. Акцентуємо увагу, що сучасна економічна наука пропонує широкий асортимент класифікації чинників, що формують оточення проєкту за різними ознаками. Разом з тим відмітимо, що найбільш часто фахівці у сфері управління проєктною діяльністю виокремлюють групу чинників: зовнішні та внутрішні. Доцільно відмітити, що науковці серед факторів зовнішнього оточення виокремлюють чинники прямої дії (найближче оточення) до яких відносять доступність джерел фінансування, сферу матеріально-технічного забезпечення, збуту, виробництва тощо.

Тож розглянемо найбільш суттєві, на наш погляд, фактори, що входять до визначених груп.

Теоретичний аналіз наукових джерел показав, що до групи зовнішнього оточення найчастіше відносять наступні групи факторів: політичні, економічні, соціальні, правові, науково-технічні, культурологічні, природно-кліматичні (екологічні), інфраструктурні.

Наголосимо, що більшість чинників зовнішнього оточення проєкту знаходяться поза межами впливу окремого суб'єкта господарювання. Тому вважаємо за необхідне зосередити управління проєктною діяльністю перш за все на внутрішньому середовищі проєкту. За таких умов розглянемо найбільш значущі, на наш погляд, фактори внутрішнього середовища, що забезпечують успіх реалізації проєкту або можуть спровокувати його провал.

Найбільший внутрішній вплив, що підлягає управлінню в проєктній діяльності, спричиняють або визначають учасники проєкту. Отже, зосередимо свою увагу на розгляді змісту дефініції «учасники проєкту» та визначенні структури учасників проєкту.

Психологічний проєкт, як і будь-який інший, існує та розвивається під впливом внутрішніх і зовнішніх факторів. Ефективність його реалізації залежить від правильної організації внутрішнього середовища та врахування впливу зовнішнього середовища. Усвідомлення цих складових дозволяє керівникам проєктів ефективніше планувати, впроваджувати та оцінювати їх результати.

Внутрішнє середовище психологічного проєкту

Внутрішнє середовище – це всі фактори, що знаходяться під контролем команди проєкту та безпосередньо впливають на його реалізацію. Воно визначає успішність виконання завдань та забезпечує структурованість процесу управління.

Основні компоненти внутрішнього середовища:

- ✓ Цілі та завдання проєкту – чітке визначення мети, очікуваних результатів і методів досягнення. Наприклад, метою може бути психологічна реабілітація ветеранів або зниження рівня тривожності у школярів.
- ✓ Команда проєкту – учасники, які виконують певні функції в межах проєкту. Це можуть бути психологи, соціальні працівники, консультанти, координатори, волонтери. Важливою є взаємодія команди та її професійна підготовка.
- ✓ Методологія та підходи – використання різних технік психологічної роботи, таких як когнітивно-поведінкова терапія, психоаналіз, арт-терапія, групова терапія тощо.
- ✓ Ресурсне забезпечення – фінансові, матеріальні, технічні та людські ресурси. Включає наявність приміщень для проведення сесій, комп'ютерного обладнання, фінансування від партнерів або грантових програм.

- ✓ Організаційна структура – визначає розподіл обов’язків, відповідальність членів команди та механізми прийняття рішень.
- ✓ Система моніторингу та оцінки ефективності – включає способи вимірювання результативності проєкту, такі як кількісні (зміна рівня тривожності у клієнтів) та якісні (задоволеність учасників) показники.

Зовнішнє середовище психологічного проєкту

Зовнішнє середовище – це фактори, що впливають на проєкт, але не піддаються прямому контролю з боку команди. Вони можуть як сприяти реалізації проєкту, так і створювати бар’єри для його успішного виконання.

Основні компоненти зовнішнього середовища:

- ✓ Соціально-економічні умови – рівень фінансування психологічної допомоги, доступність програм для населення, зацікавленість громадськості у психологічних послугах.
- ✓ Законодавче регулювання – вимоги державних органів щодо сертифікації психологів, етичні стандарти роботи, ліцензування психологічної практики.
- ✓ Конкурентне середовище – наявність інших подібних проєктів, їхній вплив на залучення клієнтів та ресурсів. Важливо враховувати конкурентоспроможність проєкту та його унікальність.
- ✓ Технологічні фактори – вплив розвитку цифрових технологій, впровадження онлайн-консультування, використання мобільних додатків для психологічної підтримки.
- ✓ Партнери та стейкхолдери – організації, які можуть підтримати проєкт (державні установи, неурядові організації, благодійні фонди, ЗМІ). Налагодження партнерств може сприяти розширенню проєкту.
- ✓ Суспільний запит – актуальність проєкту для певних груп населення, рівень обізнаності про проблеми психічного здоров’я. Чим більше розуміння необхідності такого проєкту, тим більша його підтримка з боку суспільства.

Розуміння внутрішніх і зовнішніх факторів, що впливають на психологічний проєкт, є ключовим для його успішної реалізації. Внутрішнє середовище визначає якість управління та реалізації завдань, а зовнішнє середовище створює контекст, у якому працює проєкт. Оптимальна взаємодія між цими двома рівнями дозволяє створювати стійкі та ефективні ініціативи у сфері психологічної підтримки.

5. Елементи проєктів. Концепції

Основні елементи проєкту : задачі, рішення, результати

Задачі – це конкретні дії, які призводять до досягнення мети. По суті, задача визначає «як» буде виконуватися проєкт. Одночасно мають бути визначені цілі та постановка проблеми.

Засоби реалізації – це сукупність методів для досягнення бажаного результату.

Цілі реалізації = результати проєкту (професійні/якісні + соціальні + економічні/фінансові/кількісні)

Програма – ряд зв’язаних один з одним проєктів, управління якими координується для досягнення переваг і рівня управління, недоступних при управлінні ними окремо.

Портфель – це набір проєктів або програм та інших робіт, що об’єднані разом із ціллю ефективного управління даними роботами для досягнення стратегічних цілей.

**Концепція управління проєктами може розглядатися
в різних підходах**

Таблиця 1.2

ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ	ДИНАМІЧНИЙ	ПРЕДЕМЕТНИЙ
Найбільш універсальний підхід, який розглядає основні функції : організації, планування, контроль, аналіз та прийняття рішень	За допомогою даного підходу можна визначити конкретний зміст функцій на кожному етапі виконання проєкту. Цей метод дозволяє розгляд в часі всіх процесів, які пов'язані з основною діяльністю щодо виконання проєкту	Підхід визначає різні об'єкти проєкту в організації, на які буде направлене управління

6. Організаційна структура управління проєктом: основні типи та базові засади створення

Досягнення поставлених цілей та реалізація задумів у різних сферах діяльності потребує застосування та виконання певних функцій управління: планування, організацій мотивації і контролю.

Акцентуємо увагу, що кожна з зазначених функцій тісно пов'язана з організацією, тобто визначенням кількості суб'єктів процесу, правил їхньої взаємодії, розподілом обов'язків, делегуванням повноважень, координацією виконання завдань тощо. Особливого значення, на наш погляд, вибір організаційної структури управління та організаційної форми взаємодії набуває у проєктній діяльності, оскільки створення та реалізація проєкту потребує задіяння великої кількості учасників

Зазначимо, що під організаційною структурою управління проєктом розуміють сукупність взаємопов'язаних та взаємозалежних органів управління, що перебувають на різних рівнях системи і які знаходяться у заздалегідь визначених відносинах підзвітності.

Безпосередньо процес управління здійснюється через вибір організаційної форми – організацію взаємодії та взаємовідносин учасників проєктної діяльності. Відмітимо, що першим корком процесу створення організаційної структури управління проєктом вважається розподіл повного обсягу робіт між всіма учасниками проєкту (групами виконавців, підрозділами, організаційними одиницями тощо).

Наступні дії щодо створення організаційної структури охоплюють: визначення потреби взаємодії між завданнями та виконавцями завдань, щільності такої взаємодії, встановлення ієрархії управління (визначення рівнів управління та засад координації і інтеграції учасників) та засобів і форм комунікаційного процесу.

Отже, організаційна структура управління проєктом перш за все визначається:

- організаційною формою взаємодії груп-учасників;
- складністю
- масштабністю проєкту.

МАТЕРІАЛИ ЩОДО АКТИВАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ЛЕКЦІЇ

1. Структура проєкту — це:

- а) спосіб управління проєктом;
- б) комплекс взаємовідносин, що пов'язує виконавців проєкту між собою;
- в) сукупність взаємопов'язаних елементів і процесів проєкту, які представлені з різним ступенем деталізації
- г) вірна відповідь відсутня.

2. Який із перелічених підходів не застосовується при структуризації проєкту:

- а) функціональний підхід;
- б) лінійний підхід;
- в) географічний підхід;
- г) за відповідальністю.

3. Який з елементів не належить враховувати при поєднанні структур проєкту:

- а) облік витрат;
- б) описанн кваліфікації персоналу;
- в) план психологічних сесій;
- г) кодова система клієнтів.

4. За принципами кодування (три цифри) код першого рівня представляє:

- а) загальну структуру проєкту;
- б) відділи;
- в) групи;
- г) вірна відповідь відсутня.

5. Яке з перерахованих завдань не належить до процесу структуризації проєкту:

- а) розподіл відповідальності за елементами проєкту й визначення зв'язку робіт зі структурою організації (ресурсами);
- б) точне оцінювання необхідних витрат (коштів, часу і матеріальних ресурсів);
- в) створення єдиної бази для планування, упорядкування кошторисів і контролю за витратами;
- г) всі відповіді вірні.

6. Початком проєкту вважають:

- А. момент зародження ідеї
- Б. вивчення прогнозів розвитку фірми
- В. формування проєктної команди
- Г. прийняття попереднього інвестиційного рішення

7. Важливою частиною маркетингового плану проєкту є:

- А. складання кошторису проєкту та визначення сфер відповідальності
- Б. розрахунок показників ефективності проєкту
- В. сегментація ринку, визначення цільової аудиторії
- Г. матеріально-технічне забезпечення проєкту

8. Який показник не застосовується для оцінки ефективності психологічного проєкту?

- а) Рівень задоволеності клієнтів
- б) Кількість проведених консультацій
- в) Кількість сторінок у звітності
- г) Зниження рівня тривожності клієнтів

9. Що не є обов'язковим для оцінки ризиків у психологічному проєкті?

- а) Потенційні етичні ризики
- б) Оцінка фінансових витрат
- в) Особисті вподобання команди

г) Аналіз потреб цільової аудиторії

10. Елементи проєкту це:

А. задачі, рішення, результати

Б. короткострокове, середньострокове, довгострокове планування

В. сегментація ринку, визначення цільової аудиторії

Г. розрахунок показників ефективності проєкту

ЗАГАЛЬНЕ МАТЕРІАЛЬНЕ ТА НАВАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЛЕКЦІЇ

Матеріальне забезпечення лекції:

- Учбове приміщення кафедри менеджменту охорони здоров'я
- Обладнання: ноутбук / комп'ютер, проєктор, проєкційний екран, дошка аудиторна, фліпчарт на тринозі
- Ілюстративні матеріали: мультимедійні презентації, таблиці, схеми, роздатковий матеріал

Навчально-методичне забезпечення лекції:

- Робоча програма навчальної дисципліни
- Силабус навчальної дисципліни
- Методична розробка до лекцій з навчальної дисципліни

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ:

1. Розкрийте зміст дефініції «менеджмент проєкту».
2. Розкрийте зміст підходів науковців до визначення поняття «проєкт».
3. Поясніть зміст терміну «психологічний проєкт».
4. Наведіть класифікаційні ознаки, за якими визначають певні види проєктів.
5. Дайте характеристику життєвому циклу проєкту та поясніть зв'язок видів ризику з окремими стадіями життєвого циклу проєкту.
6. Розкрийте зміст цілей, процесів та функцій управління психологічними проєктами.
7. Охарактеризуйте зміст підходів до визначення процесів управління проєктами.
8. Розкрийте особливості менеджменту психологічних проєктів.
9. Дайте характеристику чинникам зовнішнього і внутрішнього оточення проєкту.
10. Наведіть характеристики учасників проєкту.
11. Розкрийте складові життєвого циклу проєкту.
12. Наведіть приклади підприємницької діяльності, які можна реалізовувати як проєкт в галузі психології.
13. Назвіть проєкти, які реалізуються у вашому регіоні, місті, роботі чи у сфері психологічної діяльності.
14. Перелічіть міжнародні асоціації та організації, що займаються стандартизацією проєктної діяльності.
15. Що таке структура проєкту? Які основні вимоги до структури проєкту?
16. Охарактеризуйте структуризацію проєкту. Які основні задачі структуризації проєкту?
17. Які моделі структуризації проєкту Ви знаєте?
18. Назвіть основні методи структуризації проєкту.

19. Чому проведення структуризації є необхідним в управлінні проєктами?
20. Концепції проєктного менеджменту
21. Елементи проєкту.
22. Причини невдалої реалізації проєктів.
24. Організаційна структура управління проєктом: основні типи та базові засади створення.

Навчально-методична література:

Основна:

1. Андрієнко О. Управління проєктами в бізнес-об'єднаннях малих і середніх підприємств: посібник. Київ, 2017. 77 с.
2. Блага Н. В. Управління проєктами: навч. посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 152 с.
3. Буріменко Ю. І., Галан Л. В., Лебедева І. Ю. та ін. Управління проєктами: навч. посіб. /за ред. Ю. І. Буріменко. Одеса: ОНАЗ ім. О. С. Попова, 2017. 208 с.
4. Вартанова О.В., Рудінська О.В. Аналіз факторів професійного вигорання і задоволеності життям співробітників і студентів закладів освіти в контексті управління корпоративним благополуччям//Сучасні напрямки змін в управлінні охороною здоров'я: модернізація, якість, комунікація: матеріали Міжнародної наукової конференції, м. Одеса. Львів-Торунь: Liga-Pres, 31 травня 2024 року.
5. Всеукраїнська програма ментального здоров'я «Ти як?»
6. Лехан В.М. Управління змінами в системі охорони здоров'я України: історія та уроки пілотних регіонів: навчальний посібник / В. М. Лехан, Л. В. Крячкова, В. В. Волчек. Дніпропетровськ, 2016. 53 с.
7. Методика розрахунку вартості послуги з медичного обслуговування. Постанова Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 р. № 1075
8. Менеджмент та маркетинг в охороні здоров'я: навчальний посібник / В.І. Борщ, О.В. Рудінська, Н.Л. Кусик. Херсон: Олді+, 2022. 264 с.
9. Микитюк П. П. Управління проєктами: Навч. пос. [для студ. вищ. навч. закл.]. Тернопіль, 2014. 270 с.
10. Петрович Й.М., Новаківський І.І. Управління проєктами: підручник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. 396 с.
11. Рудінська О.В., Красіленко Т.М. Аспекти стрес-менеджменту та шляхи подолання професійного вигорання медичних працівників//Сучасні напрямки змін в управлінні охороною здоров'я: модернізація, якість, комунікація: матеріали Міжнародної наукової конференції, м. Одеса. Львів-Торунь: Liga-Pres, 31 травня 2024 року. С. 136-141.

Додаткова:

1. Варій М. Й., Ортинський В. Л. Основи психології та педагогіки : підручник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2017. 548 с.
2. Демарко Т., Лістер Т. Людський фактор. Успішні проєкти та команди. Київ : Спейслаб, 2020. 280 с.
3. ДеМарко Т. Deadline. Роман про управління проєктами. Київ : Спейслаб, 2018. 350 с.
4. Дербі Е. Психологія управління змінами : 7 головних правил. Київ : Е5, 2019. 192 с.
5. Довгань Л. Є., Мохонько Г. А., Малик І. П. Управління проєктами : навчальний посібник. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. 232 с.
6. Коломієць Л. І. Психологія загальна та вікова : в 2-х ч. Ч. 1. Психологія загальна : навчальний посібник. Вінниця, 2015. 160 с.
7. Когон К. Управління проєктами / Кори Когон, Сьюзетт Блейкмор, Джеймс Вуд. Харків : Фабула, 2018. 240 с.

8. Когон К., Блейкмор С., Вуд Дж. Керування проєктами. Для «неофіційних» проєкт-менеджерів : принципи, приклади з практики, інструменти керування. Харків : Фабула, 2018. 240 с.
9. Кулакевич Т. В. Практикум з психології : курс лекцій. Київ : КиМУ, 2019. 247 с.
10. Мартинюк О. А., Курдибанська Н. Ф. Впровадження системи управління якістю в медичних закладах. Причорноморські економічні студії. 2016. № 6. С. 75-79.
11. Менеджмент та адміністративне управління : навчальний посібник / О. А. Мартинюк, Н. І. Серебряннікова. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2017. 540 с.
12. Павелків Р. В. Вікова психологія : підручник для студентів вищих навчальних закладів. 2-ге вид., стер. Київ : Кондор, 2015. 469 с.
13. Рач В. А., Россошанська О. В., Медведєва О. М. Управління проєктами : практичні аспекти реалізації стратегій регіонального розвитку : навчальний посібник. Київ : К.І.С., 2010. 276 с.
14. Романова Г. М., Козаков В. А., Артюшина М. В., Котикова О. М. та ін. Психологія діяльності та навчальний менеджмент : навчально-методичний посібник. Київ : КНЕУ, 2003. 829 с.
15. Сазерленд Д. Scrum. Революційний метод управління проєктами. Київ : Спецслаб, 2019. 320 с.
16. Ульянченко О. В., Цигікал П. Ф. Управління проєктами : навчальний посібник. Харків : ХНАУ ім. В. В. Докучаєва, 2010. 522 с.
17. Хігні Дж. Основи управління проєктами / пер. з англ. Я. Машико. 5-те вид. Харків : Фабула, 2020. 272 с.
18. Яковенко О. В. Інтелект та мислення : психологічний практикум : ч. 1. Київ : Дірект Лайн, 2017. 44 с.

Інформаційні ресурси:

1. Актуальні проблеми психології. Наукові праці Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України. URL: <http://appspsychology.org.ua/index.php/ua/dlia-avtoriv>
2. Всесвітня організація охорони здоров'я. URL: www.who.int/ru/index.html
3. Державний заклад «Центр медичної статистики Міністерства охорони здоров'я України»: офіційний веб-сайт. URL: <http://medstat.gov.ua/ukr/main.html>
4. Європейська база «Здоров'я для всіх». URL: <http://medstat.gov.ua/ukr/statreports.html>
5. Європейське регіональне бюро Всесвітньої організації охорони здоров'я. URL: www.euro.who.int
6. Медична інформаційна система: офіційний веб-сайт компанії «Мед-експерт». URL: <http://medexpert.ua/ua/medichnii-zaklad/31-medichnii-zaklad/pro-rynku-v-iznoho-medvchnoho-turyzmu-v-ukraini>
7. Міністерство освіти і науки України. Грантові можливості для проєктів у сфері психології. URL: <https://mon.gov.ua>
8. Міністерство охорони здоров'я України: офіційний веб-сайт. URL: <https://moz.gov.ua/>
9. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
10. Національна служба здоров'я України: офіційний веб-сайт. URL: <https://nszu.gov.ua/pro-nszu>
11. Охорона здоров'я. Державна служба статистики України: офіційний веб-сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/katu/2018/zb/06/zbzoz17.xls>
12. Портал нормативних актів України та Всесвітньої медичної асоціації. URL: <http://search.ligazakon.ua/search/law/npa/?s=search&idView=LZSUITENPA&beginPos=1&countBlock=10&kw2=82089>

13. Психологічна бібліотека Київського Фонду сприяння розвитку психічної культури.
URL: <http://psylib.kiev.ua/>
14. Український медичний часопис: медичний журнал. URL: www.umi.com.ua
15. Фонд «Відродження». Фінансування соціальних та психологічних ініціатив в Україні.
URL: <https://www.irf.ua>
16. Health Strategy. European Commission: official web-site. URL:
<https://ec.europa.eu/health/policies/background/review/strategy>
17. USAID – Агентство США з міжнародного розвитку. Гранти та програми для підтримки ментального здоров'я в Україні. URL: <https://www.usaid.gov/ukraine>

ТЕМА 2. ФОРМУВАННЯ І НАПОВНЕННЯ СТРУКТУРИ ПРОЄКТУ, З ВИКОРИСТАННЯМ SWOT – АНАЛІЗУ ТА КРИТЕРІЇВ WBS

Актуальність теми: Стратегічне управління – це основа сучасного керування в умовах постійних змін навколишнього середовища, жорсткої конкуренції. Стратегічне планування в системі проєктного менеджменту. Принципи та процедура SWOT – аналізу. Функції, підсистеми та методи управління проєктами. Підсистеми управління проєктом включають: управління змістом і обсягами робіт, часом, тривалістю, вартістю, якістю, поставками, розподілом ресурсів, ризиками, та інформацією. Методи управління проєктами.

Ініціація проєкту. Планування цілей проєкту. Розробка ієрархічної структури робіт (WBS). Підтвердження цілей проєкту. Контроль над змінами цілей.

Мета: набуття здобувачем вищої освіти знань щодо базових засад та загальних понять SWOT – аналізу в охороні психологічного здоров'я зокрема; формування елементів професійних компетентностей з підсистеми управління проєктом та розробка ієрархічної структури робіт (WBS). Адаптація цих інструментів до практики психологічної роботи.

Основні поняття:

1. Стратегічне планування в системі проєктного менеджменту.
2. Принципи та процедура SWOT – аналізу.
3. Розробка ієрархічної структури робіт (WBS)
4. Контроль над змінами цілей

ПЛАН І ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА ЛЕКЦІЇ

Привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми.

ЗМІСТ ЛЕКЦІЙНОГО МАТЕРІАЛУ (ТЕКСТ ЛЕКЦІЇ)

1. Стратегічне планування в системі проєктного менеджменту

Управління проєктами в психології — це процес планування, реалізації та оцінки

діяльності психологів, спрямованої на досягнення конкретних цілей, таких як покращення психічного здоров'я клієнтів, розробка нових методик чи створення програм психологічної допомоги. Сформована структура проєкту дозволяє ефективно організовувати роботу, залучати ресурси і оцінювати результативність.

Причинами появи проєктів взагалі стали: незадоволений попит, надлишкові ресурси, ініціатива підприємців, реакція на політичний тиск, інтереси кредиторів тощо. Очевидно, що ці самі причини відбивають у найзагальнішому вигляді цілі проєкту. Ідеї, за допомогою яких можна досягти цих цілей, мають бути піддані попередній експертизі. Після цього попередньо ставляться завдання проєкту. Вони мають бути чітко сформульовані, бо тільки за цієї умови можна сформулювати основні характеристики проєкту:

- наявність альтернативних технічних і технологічних можливостей; попит на продукцію проєкту;
- тривалість проєкту, зокрема його інвестиційної фази; рівень базових і прогнозованих цін на продукцію (послуги); перспективи експорту продукції;
- складність проєкту; можливість отримання дозвільної документації;
- інвестиційний клімат у районі реалізації проєкту; співвідношення витрат на реалізацію проєкту і його результатів.

На основі цих та інших показників попередньо аналізують можливості реалізації проєкту (зазвичай за допомогою нескладної експертної системи).

Якщо виявляється, що проєкт перспективний, визначають потрібну для його розробки інформацію. Результати, які отримують на етапі формування ідеї проєкту, оформлюють у вигляді так званого резюме проєкту - аналітичної записки з викладом суті проєкту.

Ідея проєкту вважається визначеною за таких умов:

- ✓ якщо визначено основні варіанти й альтернативи проєкту;
- ✓ виявлено основні проблеми щодо його здійснення;
- ✓ вибір варіантів проєкту підкріплений приблизною оцінкою витрат і результатів;
- ✓ є підстави очікувати, що проєкт буде профінансовано;
- ✓ створено конкретну програму розробки проєкту.

Основними критеріями прийняття ідеї проєкту є:

- технічна і технологічна можливість його реалізації;
- довгострокова життєздатність;
- економічна ефективність;
- політична, фахова і екологічна прийнятність;
- відповідне організаційне й адміністративне забезпечення.

Аналіз інвестиційних можливостей передбачає;

- вивчення прогнозів щодо економічного та соціального розвитку регіону,
- де реалізовуватиметься проєкт;
- формування інвестиційного задуму інвестора й вивчення можливостей його втілення; передпроектне обґрунтування інвестицій;
- аналіз альтернативних варіантів і вибір найдоцільнішого;
- підготовку варіантів намірів;
- розробку попереднього плану проєкту;
- вибір та узгодження місця розміщення об'єкта;
- екологічне обґрунтування та експертизу проєкту;

➤ прийняття попереднього інвестиційного рішення та формування завдання на розробку ТЕО інвестицій.

Стратегічне планування в психологічній практиці полягає в розробці довгострокових цілей та напрямків розвитку, визначенні ресурсів, необхідних для досягнення цих цілей, а також у створенні чіткої стратегії для реалізації проєктів. Це дозволяє психологам ефективно адаптувати свої методики до потреб клієнтів, оцінювати ризики та можливості, а також забезпечити сталість та успішність практики в умовах змінного середовища.

Процес планування проєктів – це процес, який передбачає визначення цілей і параметрів взаємодії між роботами та учасниками проєкту, розподіл ресурсів та вибір і прийняття організаційних, економічних, технологічних рішень для досягнення поставлених цілей проєкту.

На етапі стратегічного планування проєкту визначаються всі необхідні параметри реалізації проєкту, а саме: тривалість робіт, потреба в трудових, матеріально-технічних та фінансових ресурсах, терміни постачання всіх видів ресурсів, терміни та обсяги залучення проєктних та інших організацій.

Основне завдання планування проєктів – процес планування проєкту повинен забезпечити реалізованість проєкту в заданий термін із мінімальною вартістю у нормативних витрат ресурсів і з належною якістю.

Основна ціль планування проєкту — забезпечити виконання робіт і досягнення кінцевих результатів проєкту.

Основні кроки у плануванні проєктів:

1. Встановити

а) дати початку і кінця, бюджети, технічні результати. Це сприяє цілеспрямованості керівництва і мотивує виконавців;

б) внутрішні цілі — контрольні точки (milestones), тобто значні проміжні результати-події, вчасне виконання яких дасть змогу досягти загальної мети проєкту;

в) відповідальних осіб або відділи, участь яких є запорукою успішного виконання проєкту.

2. Розробити план, у якому визначити:

а) усі роботи за проєктом (тобто кожний вид діяльності та його зміст);

б) робочу структуру проєкту (WBS);

в) логічну послідовність робіт, у тому числі попередні й наступні, а також паралельні роботи.

3. Побудувати планову діаграму (сітковий графік).

4. Визначити тривалість робіт (календарний план, діаграма Ганта).

5. Визначити затрати і ресурси (трудові) за кожним видом робіт.

Ці етапи, доповнені елементами структуризації проєкту, відображені на рис. 2.1.

Процес планування складається з основних та допоміжних процесів і логічно пов'язаний із процесами ініціації, моніторингу, виконання і завершення.

До основних процесів планування, які виконуються кілька разів протягом кожної фази проєкту, належать:

Рис. 2.1. Етапи планування і розбивки проекту

- планування цілей — розробка постановки задачі (проектне обґрунтування, основні етапи і цілі проекту);
- декомпозиція цілей — декомпозиція етапів проекту на більш дрібні і більш керовані компоненти для забезпечення більш дієвого контролю;
- визначення складу операцій (робіт) проекту — перелік операцій з яких складається виконання різних етапів проекту;
- визначення взаємозв'язків операцій — складання і документування технологічних взаємозв'язків між операціями;
- оцінка тривалості чи обсягів операцій — оцінка кількості робочих тимчасових інтервалів, або обсягів робіт, необхідних для завершення окремих операцій;
- визначення ресурсів (людей, устаткування, матеріалів) проекту — загальна кількість ресурсів усіх видів, що можуть бути використані на роботах проекту. Слід зазначити, що всі ресурси організації повинні розподілятися централізовано. Досить часто виникає помилка планування, пов'язана з тим, що деякі дефіцитні ресурси використовуються одночасно в двох різних проектах одночасно;
- призначення ресурсів — визначення ресурсів, необхідних для виконання окремих операцій проекту;
- оцінка вартості — визначення складових витрат операцій проекту й оцінка цих складових для кожної операції, ресурсу і призначення. Одна з типових помилок полягає в тому, що бюджет призначають, не звертаючи увагу на прогнозовану собівартість проекту;
- складання розкладу виконання робіт — визначення послідовності виконання робіт проекту, тривалість психологічної підтримки і розподілу в часі потреб у ресурсах й витрат, виходячи і з врахуванням накладених обмежень та взаємозв'язків;
- оцінка бюджету — оцінка вартості окремих компонентів проекту (етапи, фази, терміни);

- розробка плану виконання проєкту — інтеграція результатів інших підпроцесів для складання повного документа;
- визначення критеріїв успіху — розробка критеріїв оцінки виконання проєкту.

Крім основних процесів є ряд допоміжних процесів планування, необхідність у використанні яких залежить від особливостей конкретного проєкту:

- планування якості — визначення того, які стандарти якості використовувати в проєкті і як цих стандартів досягти;
- планування організації — визначення, документування і призначення ролей, відповідальності і взаємин звітності в організації;
- призначення персоналу — призначення людських ресурсів на виконання робіт проєкту;
- планування взаємодії — визначення потоків інформації і способів взаємодії, необхідних для учасників проєкту;
- ідентифікація ризику — визначення і документування подій ризику, що можуть вплинути на проєкт;
- оцінка ризику — оцінка ймовірностей настання подій ризику, їхніх характеристик і впливу на проєкт;
- розробка реагування — визначення необхідних дій для попередження ризиків і реакції на загрозові події;
- планування постачань — визначення що, як і коли повинно бути поставлене;
- підготовка умов — вироблення вимог до постачань і визначення потенційних постачальників.

Якщо розглядати проєкт як об'єкт стратегічного планування, то зрозуміло, що процеси планування цілей, результатів та діяльності є залежними від зовнішніх чинників і зацікавлених сторін, внаслідок чого виникають допущення і обмеження, які накладаються на проєкт.

Обмеження (Constraints) - зовнішні бар'єри, невідконтрольні проєктній команді, якими потрібно управляти ззовні.

Допущення (Assumption) - це чинники (зовнішні умови або події), з врахуванням яких проєкт буде планово реалізовуватися.

2. Принципи та процедура SWOT – аналізу.

Рис. 2.2. Елементи та принципи SWOT-аналізу

Процедура SWOT – аналізу продемонстрована на прикладі “Онлайн-курсів для психічного здоров’я” (табл. 2.1)

Таблиця 2.1

SWOT-аналіз “Онлайн-курси психічного здоров’я” (орієнтовний, спрощений приклад)

Strenghts (сильні сторони)	Weaknesses (слабкі сторони)
висококваліфіковані психологи, сучасна платформа для онлайн-навчання	відсутність реклами, новизна для цільової аудиторії
Opportunities (можливості)	Threats (загрози)
великий попит на психологічну допомогу в умовах пандемії.	конкуренція від великих центрів, обмеження на рекламу психологічних послуг.

3. Розробка ієрархічної структури робіт (WBS)

Декомпонування полягає у створенні триєдиної структури: продукту, процесу і організації (управління). Елементами структури проєкту є системи, підсистеми та їх компоненти (структура проєкту), фази та етапи життєвого шляху (структура процесу), групи

ресурсів (організаційна структура).

Зараз спостерігаються два основних підходи при застосуванні цього методу:

- створення тільки WBS (тобто структуризація проводиться в одному розрізі);
- створення WBS і OBS (структуризація здійснюється у двох розрізах — проєкт і організаційні підрозділи).

Таблиця 2.2.

Моделі структуризації проєктів

Вид моделі	Визначення та призначення
1 Дерево цілей	Схеми цілей, підцілей по рівнях. Основне правило розбиття - повнота: кожна мета верхнього рівня повинна бути представлена повним набором підцілей.
2 Дерево рішень	Схеми задач оптимізації багатокрокового процесу реалізації проєкту. Гілки дерева відображають події, які можуть мати місце, а вузли (вершини)- точки, в яких виникає необхідність вибору.
3. Дерево робіт (СПР)	Включає дві ієрархічні схеми, які між собою пов'язані певним чином: ієрархія виробів та ієрархія робіт. Нижній рівень ієрархії робіт відповідає пакетам робіт, які необхідні при розробці сіткового графіка.
4.Організаційна структура виконавців (ОСВ)	В цій схемі керівник - нульовий рівень. На більш низьких рівнях - відділи, необхідні для функціонального управління роботами. Мета даної структури - визначити виконавців, відповідальних за виконання робіт.
5. Матриця відповідальності	Пов'язує пакети робіт з організаціями-виконавцями. Використовується для контролю відповідності розподілу ролей цілям проєкту.
6. Сіткова модель	Складається на основі СПР і ОСВ, дерева цілей і робіт, таким чином, що утворюють сітковий графік вузлових подій. Це забезпечує можливість проведення ефективного контролю.
7. Структура споживання ресурсів	Ієрархічно побудований граф, який фіксує необхідні на кожному рівні ресурси. Використовується для аналізу засобів, необхідних для досягнення цілей та підцілей проєкту.
8. Структура витрат	Ієрархічний граф, який фіксує вартість елементів проєкту на кожному рівні.

Крім того, на основі цих підходів інколи використовують:

структуру витрат CBS або структуру обладнання; багаторівневий підхід для мультинаціональних проєктів.

Розрізняють також такі структурні моделі проєкту:

- RBS (resource brakedown structure) — це різновидність OBS, що визначає, які роботи закріплюються за окремими виконавцями;
- BOM (bill of materials) — ієрархічний погляд на склад матеріалів, які використовуються для створення результату (продукту) проєкту;
- PBS (project brake structure) — проєктна структурна розбивка фундаментально тотожна WBS, за винятком деяких областей, наприклад, розробки програмних застосувань.

Плануючи проєкт, структуру процесу трансформують у структуру робіт (WBS), структуру продукту – у структуру ресурсів (RBS), а структуру управління – у структуру розподілу відповідальності та повноважень (OBS).

Вартісна оцінка робіт та ресурсів, згрупованих за певним принципом, дає змогу отримати структури витрат проєкту – CBS.

WBS — це ієрархічна структура, побудована з метою логічного розподілу усіх робіт з

виконання проекту і подана у графічному вигляді. Це сукупність декількох рівнів, кожний з яких формується в результаті розподілу роботи попереднього рівня на її складові.

Акцентуємо увагу, що в залежності від складності проекту та його особливостей проєкт-менеджери можуть обрати підхід до структуризації проєкту в одному, двох або трьох напрямів. Зазначимо, що у практичній діяльності керівники проєктів віддають перевагу односпрямованому напрямку структуризації проєкту, тобто поділу проєкту на окремі частини за обсягом робіт. Отже, чим точніше буде визначено обсяг робіт і термін виконання за кожним видом робіт, тим успішніше має стати реалізація проєкту. Інструментом односпрямованої структуризації проєкту є модель WBS.

Відмітимо, що модель WBS покликана виконати наступні функціональні завдання (рис. 2.3.)

Акцентуємо увагу, що головним недоліком використання односпрямованого напрямку структуризації проєкту (побудови WBS) вважається неможливість урахування координації робіт, відповідальності за їх виконання і визначення їх вартості). За таких умов вважаємо необхідним розглянути двоспрямовану модель структуризації проєкту OBS (організаційну структуру проєкту).

Рис. 2.3. Функціональні завдання WBS

4. Контроль над змінами цілей

Головна задача знайти матеріальні компоненти проєкту. Контроль над змінами цілей досягається завдяки структуризації проєкту на розділи, або комп'ютерних програм на модулі.

1. Визначення цілей проєкту

Повинні бути повністю та чітко визначені:

- характер проєкту;
- цілі та зміст проєкту;
- кінцеві продукти та їх характеристика.

Доцільно використовувати ієрархію цілей.

2. Рівень деталізації

Необхідно обдумати (задати) різні рівні деталізації планів та кількість рівнів та елементів в структурі розбиття проєкту.

3. Структура процес

Повинна бути підготовлена схема життєвого циклу проєкту.

4. Організаційна структура

Схема організаційної структури має охоплювати усі групи та окремі особи, які будуть працювати на проєкт, включаючи осіб з зовнішнього оточення, зацікавлених в проєкті.

5. Структура продукту

Це схема розбиття на підсистеми або ієрархія робіт.

6. План бухгалтерських рахунків в організації

Система кодів, які використовуються при структуризації, має базуватися на плані бухгалтерських рахунків в організації або на можливості його коректування.

7. Структура розбиття проєкту

Вищезазначені пункти 3-6 об'єднуються в єдину структуру проєкту.

8. Генеральний зведений план проєкту

Може бути у подальшому деталізований в процесі пошуку критичного шляху. В ході реалізації проєкту зведений план може використовуватися для доповідей вищому керівництву.

9. Матриця розподілу відповідальності

В результаті аналізу взаємовідносин між елементами структури проєкту та організацією (підприємством) будується матриця, де елементи структури проєкту стають рядками, а елементи схеми організації компанії - стовпчиками (або навпаки). В елементах матриці рівень відповідальності тих чи інших дійових осіб позначають за допомогою різних умовних позначень або кодів.

Таким чином, матриця “призначає” кожному пакету робіт конкретних виконавців.

10. Робочий план бухгалтерських рахунків

У разі необхідності потрібно опрацювати систему субрахунків, які “стикуються” з планом рахунків. (управлінський облік)

11. Робочий сітьовий графік

Реалізація перших 10 кроків дозволяє розробити деталізований графік, який включає по кожній з робіт часові та ресурсні оцінки.

12. Система наряд-завдань

Впливає з попередньої структури (п.7) та матриці (п.9). На цьому етапі завдання мають бути абсолютно конкретними у часових ресурсах.

13. Система звітності та контролю

Розроблюються форми звітів та повідомлень, продумується спосіб їх надання тощо.

МАТЕРІАЛИ ЩОДО АКТИВАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ЛЕКЦІЇ

ТЕСТИ ЗА ТЕМОЮ 2:

1. WBS — це:

- а) ієрархічна структура, побудована з метою логічного розподілу усіх робіт із виконання проєкту і подана у графічному вигляді;
- б) сукупність декількох рівнів, кожний з яких формується в результаті синтезу робіт попереднього рівня;

в) комплекс взаємовідносин, що пов'язує виконавців проєкту між собою;

г) вірна відповідь відсутня.

2. Які підходи використовуються при застосуванні методу WBS:

а) створення тільки WBS (структуризація в одному розрізі);

б) створення WBS і OBS (у розрізі — проєкт і організаційні підрозділи);

в) створення WBS і CBS (у розрізі проєкту й витрат на його реалізацію);

г) правильні відповіді а) та б)?

3. Які з перелічених рівнів входять до WBS:

а) проєкт;

б) стадії або субпроєкти;

в) системи або блоки;

г) всі відповіді вірні.

4. Яке з перерахованих завдань не належить до процесу структуризації проєкту:

а) розподіл відповідальності за елементами проєкту й визначення зв'язку робіт зі структурою організації (ресурсами);

б) точне оцінювання необхідних витрат (коштів, часу і матеріальних ресурсів);

в) створення єдиної бази для планування, упорядкування кошторисів і контролю за витратами;

г) всі відповіді вірні.

5. Дві ієрархічні схеми, які між собою пов'язані як ієрархія виробів та ієрархія робіт (нижній рівень відповідає пакетам робіт, які необхідні при розробці сіткового графіка), називаються:

а) "дерево цілей";

б) "дерево робіт";

в) "дерево ризиків";

г) матриця відповідальності.

6. Матриця відповідальності — це:

а) схема, що пов'язує пакети робіт з організаціями-виконавцями (використовується для контролю відповідності розподілу ролей за цілями проєкту);

б) схема, що пов'язує ресурси з організаціями-постачальниками (використовується для контролю за розподілом та використанням ресурсів проєкту);

в) схема, що пов'язує пакети робіт з організаціями-виконавцями та організаціями-постачальниками;

г) вірна відповідь відсутня.

ЗАГАЛЬНЕ МАТЕРІАЛЬНЕ ТА НАВАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЛЕКЦІЙ

Матеріальне забезпечення лекції:

- Учбове приміщення кафедри менеджменту охорони здоров'я
- Обладнання: ноутбук / комп'ютер, проектор, проекційний екран, дошка аудиторна, фліпчарт на тринозі
- Ілюстративні матеріали: мультимедійні презентації, таблиці, схеми, роздатковий матеріал

Навчально-методичне забезпечення лекції:

- Робоча програма навчальної дисципліни
- Силабус навчальної дисципліни
- Методична розробка до лекцій з навчальної дисципліни

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Цільове значення стратегічного аналізу?
2. Які основні вимоги до структури проєкту?
3. Охарактеризуйте структуру проєкту.
4. Які основні задачі структуризації проєкту?
5. Які моделі структуризації проєкту Ви знаєте?
6. Опишіть елементи та принципи SWOT – аналізу
7. Опишіть функціональні завдання WBS
8. Назвіть основні методи структуризації проєкту.
9. Двоспрямована структуризація та кодування проєкту.
10. Триспрямована структура проєкту.
11. Чому проведення структуризації є необхідним в управлінні проєктами?
12. Охарактеризуйте принципи системи контролю проєкту.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна:

12. Андрієнко О. Управління проєктами в бізнес-об'єднаннях малих і середніх підприємств: посібник. Київ, 2017. 77 с.
13. Блага Н. В. Управління проєктами: навч. посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 152 с.
14. Буріменко Ю. І., Галан Л. В., Лебедева І. Ю. та ін. Управління проєктами: навч. посіб. / за ред. Ю. І. Буріменко. Одеса: ОНАЗ ім. О. С. Попова, 2017. 208 с.
15. Вартанова О.В., Рудінська О.В. Аналіз факторів професійного вигорання і задоволеності життям співробітників і студентів закладів освіти в контексті управління корпоративним благополуччям//Сучасні напрямки змін в управлінні охороною здоров'я: модернізація, якість, комунікація: матеріали Міжнародної наукової конференції, м. Одеса. Львів-Торунь: Liga-Pres, 31 травня 2024 року.
16. Всеукраїнська програма ментального здоров'я «Ти як?»
17. Лехан В.М. Управління змінами в системі охорони здоров'я України: історія та уроки пілотних регіонів: навчальний посібник / В. М. Лехан, Л. В. Крячкова, В. В. Волчек. Дніпропетровськ, 2016. 53 с.

18. Методика розрахунку вартості послуги з медичного обслуговування. Постанова Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 р. № 1075
19. Менеджмент та маркетинг в охороні здоров'я: навчальний посібник / В.І. Борщ, О.В. Рудінська, Н.Л. Кусик. Херсон: Олді+, 2022. 264 с.
20. Микитюк П. П. Управління проєктами: Навч. пос. [для студ. вищ. навч. закл.]. Тернопіль, 2014. 270 с.
21. Петрович Й.М., Новаківський І.І. Управління проєктами: підручник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. 396 с.
22. Рудінська О.В., Красіленко Т.М. Аспекти стрес-менеджменту та шляхи подолання професійного вигорання медичних працівників//Сучасні напрямки змін в управлінні охороною здоров'я: модернізація, якість, комунікація: матеріали Міжнародної наукової конференції, м. Одеса. Львів-Торунь: Liga-Pres, 31 травня 2024 року. С. 136-141.

Додаткова:

19. Варій М. Й., Ортинський В. Л. Основи психології та педагогіки : підручник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2017. 548 с.
20. Демарко Т., Лістер Т. Людський фактор. Успішні проєкти та команди. Київ : Спейслаб, 2020. 280 с.
21. ДеМарко Т. Deadline. Роман про управління проєктами. Київ : Спейслаб, 2018. 350 с.
22. Дербі Е. Психологія управління змінами : 7 головних правил. Київ : Е5, 2019. 192 с.
23. Довгань Л. Є., Мошонько Г. А., Малик І. П. Управління проєктами : навчальний посібник. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. 232 с.
24. Коломієць Л. І. Психологія загальна та вікова : в 2-х ч. Ч. 1. Психологія загальна : навчальний посібник. Вінниця, 2015. 160 с.
25. Когон К. Управління проєктами / Кори Когон, Сьюзетт Блейкмор, Джеймс Вуд. Харків : Фабула, 2018. 240 с.
26. Когон К., Блейкмор С., Вуд Дж. Керування проєктами. Для «неофіційних» проєкт-менеджерів : принципи, приклади з практики, інструменти керування. Харків : Фабула, 2018. 240 с.
27. Кулакевич Т. В. Практикум з психології : курс лекцій. Київ : КиМУ, 2019. 247 с.
28. Мартинюк О. А., Курдибанська Н. Ф. Впровадження системи управління якістю в медичних закладах. Причорноморські економічні студії. 2016. № 6. С. 75-79.
29. Менеджмент та адміністративне управління : навчальний посібник / О. А. Мартинюк, Н. І. Серебряннікова. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2017. 540 с.
30. Павелків Р. В. Вікова психологія : підручник для студентів вищих навчальних закладів. 2-ге вид., стер. Київ : Кондор, 2015. 469 с.
31. Рач В. А., Россошанська О. В., Медведєва О. М. Управління проєктами : практичні аспекти реалізації стратегій регіонального розвитку : навчальний посібник. Київ : К.І.С., 2010. 276 с.
32. Романова Г. М., Козаков В. А., Артюшина М. В., Котикова О. М. та ін. Психологія діяльності та навчальний менеджмент : навчально-методичний посібник. Київ : КНЕУ, 2003. 829 с.
33. Сазерленд Д. Scrum. Революційний метод управління проєктами. Київ : Спейслаб, 2019. 320 с.
34. Ульянченко О. В., Цигікал П. Ф. Управління проєктами : навчальний посібник. Харків : ХНАУ ім. В. В. Докучаєва, 2010. 522 с.
35. Хігні Дж. Основи управління проєктами / пер. з англ. Я. Машико. 5-те вид. Харків : Фабула, 2020. 272 с.
36. Яковенко О. В. Інтелект та мислення : психологічний практикум : ч. 1. Київ : Дірект Лайн, 2017. 44 с.

Інформаційні ресурси:

18. Актуальні проблеми психології. Наукові праці Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України. URL: <http://appspsychology.org.ua/index.php/ua/dlia-avtoriv>
19. Всесвітня організація охорони здоров'я. URL: www.who.int/ru/index.htm1
20. Державний заклад «Центр медичної статистики Міністерства охорони здоров'я України»: офіційний веб-сайт. URL: <http://medstat.gov.ua/ukr/main.html>
21. Європейська база «Здоров'я для всіх». URL: <http://medstat.gov.ua/ukr/statreports.html>
22. Європейське регіональне бюро Всесвітньої організації охорони здоров'я. URL: www.euro.who.int
23. Медична інформаційна система: офіційний веб-сайт компанії «Мед-експерт». URL: <http://medexpert.ua/ua/medichnii-zaklad/31-medichnii-zaklad/pro-rynku-v-iznoho-medvchnoho-turyzmu-v-ukraini>
24. Міністерство освіти і науки України. Грантові можливості для проєктів у сфері психології. URL: <https://mon.gov.ua>
25. Міністерство охорони здоров'я України: офіційний веб-сайт. URL: <https://moz.gov.ua/>
26. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
27. Національна служба здоров'я України: офіційний веб-сайт. URL: <https://nszu.gov.ua/pro-nszu>
28. Охорона здоров'я. Державна служба статистики України: офіційний веб-сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/katu/2018/zb/06/zbzoz17.xls>
29. Портал нормативних актів України та Всесвітньої медичної асоціації. URL: <http://search.ligazakon.ua/search/law/npa/?s=search&idView=LZSUITENPA&beginPos=1&countBlock=10&kw2=82089>
30. Психологічна бібліотека Київського Фонду сприяння розвитку психічної культури. URL: <http://psylib.kiev.ua/>
31. Український медичний часопис: медичний журнал. URL: www.umi.com.ua
32. Фонд «Відродження». Фінансування соціальних та психологічних ініціатив в Україні. URL: <https://www.irf.ua>
33. Health Strategy. European Commission: official web-site. URL: <https://ec.europa.eu/health/policies/background/review/strategy>
34. USAID – Агентство США з міжнародного розвитку. Гранти та програми для підтримки ментального здоров'я в Україні. URL: <https://www.usaid.gov/ukraine>

ТЕМА 3.

РОЗРОБКА ПРОЄКТУ В СИСТЕМІ ОХОРОНИ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я З УРАХУВАННЯМ КРИТЕРІЇВ SMART ТА ЖИТТЄВОГО ЦИКЛУ ПРОЄКТУ. ПРОЄКТ ПОШИРЕННЯ ЦИФРОВІЗАЦІЇ В ПСИХОЛОГІЧНІЙ ПРАКТИЦІ

Актуальність теми:

У сучасному суспільстві рівень психоемоційних навантажень значно зріс, що зумовлює підвищену потребу у якісних психологічних послугах. Психічне здоров'я є одним із ключових факторів загального благополуччя особистості та суспільства в цілому. Впровадження проєктного підходу в систему охорони психічного здоров'я дозволяє:

- ✓ Ефективно розробляти та реалізовувати програми профілактики та реабілітації психічних розладів.
- ✓ Підвищувати доступність та якість психологічної допомоги.
- ✓ Використовувати сучасні методи оцінки ефективності психологічних втручань.
- ✓ Впроваджувати цифрові інновації для автоматизації процесів та покращення взаємодії між фахівцями.

Розробка психологічних проєктів відповідно до критеріїв SMART та життєвого циклу проєкту забезпечує їхню ефективність, реалістичність і максимальний вплив на цільову аудиторію.

Мета: Формування у студентів знань і навичок щодо розробки та впровадження психологічних проєктів із використанням принципів SMART і життєвого циклу проєкту. Це дозволить майбутнім фахівцям ефективно планувати, реалізовувати та оцінювати проєкти у сфері психічного здоров'я, забезпечуючи їхню результативність, стійкість та відповідність сучасним стандартам. Та сприятиме розумінню важливості цифрових рішень у покращенні доступу до психологічних послуг та їх оптимізації.

Основні поняття:

1. Психологічний проєкт – комплексна ініціатива, спрямована на вирішення певної проблеми у сфері психічного здоров'я шляхом системного підходу та структурованих заходів.
2. Проєктний менеджмент у психології – процес планування, реалізації, моніторингу та завершення психологічних проєктів з метою досягнення ефективних результатів.
3. SMART-критерії – метод формулювання цілей проєкту, що включає їхню конкретність (Specific), вимірюваність (Measurable), досяжність (Attainable), орієнтованість на результат (Result-Oriented) і обмеженість у часі (Time-Bound).
4. Життєвий цикл проєкту – послідовність етапів проєкту, що включає ініціацію, планування, реалізацію, моніторинг і завершення.
5. Зацікавлені сторони (стейкхолдери) – особи або організації, які беруть участь у реалізації проєкту або впливають на його виконання (психологи, соціальні працівники, клієнти, державні установи, громадські організації).
6. Ресурси психологічного проєкту – фінансові, людські, матеріальні та технічні засоби, необхідні для реалізації проєкту.
7. Моніторинг та оцінка ефективності – процес відстеження та аналізу результатів проєкту для визначення його успішності та необхідності коригувальних заходів.

ПЛАН І ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА ЛЕКЦІЇ

Привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми.

ЗМІСТ ЛЕКЦІЙНОГО МАТЕРІАЛУ (ТЕКСТ ЛЕКЦІЇ)

1. Проєкт впровадження цифрових рішень у психологічну практику.

Важливість цифровізації у сфері психологічних послуг

Сучасні технології значно змінюють підходи до надання психологічної допомоги. Цифровізація психологічної практики відкриває нові можливості для розширення доступу до психологічних послуг, автоматизації процесів, збору та аналізу даних про психічне здоров'я клієнтів. Впровадження цифрових технологій дозволяє не лише оптимізувати роботу фахівців, але й підвищити якість та ефективність психологічної допомоги.

Основні поняття цифровізації у психологічній практиці:

- ✓ Телепсихологія – використання онлайн-консультацій, відеосесій, чат-ботів для дистанційного надання психологічної допомоги.
- ✓ Електронна система обліку психологічних консультацій (ЕСОПС) – програмні платформи для ведення електронних карток клієнтів, збереження історії звернень та аналізу результативності терапії.
- ✓ Цифрові платформи самодопомоги – мобільні додатки, онлайн-програми та штучний інтелект для підтримки психоемоційного стану клієнтів.
- ✓ Big Data та аналітика в психології – використання великих даних для виявлення психологічних закономірностей, оцінки ризиків та прогнозування психічних розладів.

Основні завдання цифровізації психологічної практики:

- ✓ Розширення доступності психологічних послуг – надання можливості отримувати консультації незалежно від географічного розташування клієнта.
- ✓ Забезпечення конфіденційності та безпеки даних – створення надійних систем зберігання та обробки персональних даних відповідно до етичних стандартів.
- ✓ Автоматизація адміністративних процесів – скорочення бюрократичного навантаження на фахівців, впровадження електронних записів та документування.
- ✓ Підвищення ефективності психологічного втручання – використання цифрових інструментів для збору даних, моніторингу психоемоційного стану клієнтів та оцінки ефективності терапії.

Виклики та перспективи цифровізації

- ✓ Ризики порушення конфіденційності особистих даних клієнтів.
- ✓ Технічні бар'єри для деяких категорій населення.
- ✓ Потреба у підвищенні цифрової грамотності фахівців-психологів.

Однак розвиток технологій штучного інтелекту, блокчейн-систем та вдосконалення стандартів захисту персональних даних сприяють подальшому розвитку та інтеграції цифрових рішень у сфері психологічної практики. Сучасні технології значно змінюють підходи до надання психологічної допомоги. Цифровізація психологічної практики відкриває нові можливості для розширення доступу до психологічних послуг, автоматизації процесів, збору та аналізу даних про психічне здоров'я клієнтів. Впровадження цифрових технологій дозволяє не лише оптимізувати роботу фахівців, але й підвищити якість та ефективність психологічної допомоги.

2. Метод розробки проєкту: ДЕРЕВО ЦІЛЕЙ

Для досягнення мети потрібно виконати багато локальних цілей. Дерево цілей - це схема, що показує, як головна мета розбивається на підцілі, та має ієрархічну структуру.

Вершиною «Дерева цілей» є стратегічна (головна ціль), з якою тісно пов'язані перспективні цілі та конкретні завдання на кожному рівні ієрархії. При цьому мета вищого порядку відповідає вершині дерева, а нижче розташовуються локальні цілі (завдання), за допомогою яких забезпечується досягнення цілей верхнього рівня.

Етапи побудови «Дерева цілей»:

- формулюємо стратегічну мету, це вершина дерева;
- записуємо підцілі, які сприяють здійсненню глобальної стратегічної мети;
- виділяємо ті цілі та завдання, які залежать безпосередньо від нас, або піддаються нашому прямому впливу, або абсолютно від нас не залежні;
- проводимо декомпозицію цілей далі, для чого повторюємо дії, визначені в попередньому пункті, але тільки по відношенню до другого ряду цілей. Будуємо послідовну ієрархію до тих пір, поки всі цілі не зведуться до реалізації конкретної дрібної задачі.

Побудова "Дерева цілей" для впровадження цифрових рішень у психологічну практику

1. Загальна мета проєкту:

- ✓ Впровадження цифрових технологій для покращення доступності та якості психологічної допомоги.

2. Основні стратегічні цілі:

- ✓ Оптимізація ведення електронної документації психологічних консультацій.
- ✓ Запровадження онлайн-консультування та телепсихології.
- ✓ Створення платформи для психологічної підтримки клієнтів (чат-боти, мобільні додатки).
- ✓ Підвищення цифрової грамотності психологів для ефективного використання технологій.

3. Тактичні цілі (підцілі для кожної стратегічної цілі):

Для оптимізації ведення документації:

- ✓ Розробка та впровадження електронної системи обліку консультацій (ЕСОПС).
- ✓ Навчання психологів роботі з цифровими платформами.

Для запровадження онлайн-консультування:

- ✓ Розробка стандартів надання дистанційної психологічної допомоги.
- ✓ Вибір і адаптація платформ для відеозв'язку та чат-комунікації.
- ✓ Для створення платформи психологічної підтримки:
- ✓ Розробка мобільних додатків для клієнтів.
- ✓ Інтеграція штучного інтелекту для аналізу психоемоційного стану користувачів.

Для підвищення цифрової грамотності:

- ✓ Проведення навчальних семінарів та тренінгів для психологів.
- ✓ Створення методичних рекомендацій з використання цифрових технологій у психології.

Метод "Дерево цілей" дозволяє розбити глобальну мету впровадження цифрових рішень на чіткі, взаємопов'язані рівні. Це сприяє ефективному плануванню, розподілу ресурсів та визначенню ключових завдань для реалізації проєкту у сфері психологічної практики.

Продукт проєкту – цифрова платформа або інструмент для покращення доступу до психологічних послуг: ЕСОПС (система обліку консультацій), мобільний додаток, платформа телепсихології, чат-бот для кризової підтримки.

Результат проєкту – підвищення доступності психологічної допомоги, автоматизація роботи психологів, підвищення цифрової грамотності фахівців, зниження рівня стресу у

клієнтів, створення бази даних для прогнозування психічних розладів.

Фінансування проєкту – гранти, державне фінансування, спонсорська підтримка, краудфандинг, частково комерційні послуги (преміум-функції мобільних додатків, корпоративні навчальні програми).

АЛГОРИТМ ПРОЄКТУ:

Кожна фаза / етап проєкту має контрольні точки «віхи», під час проходження яких вивчається додаткова інформація і оцінюються можливі напрями подальшого розвитку проєкту:

1. Ініціація:

- ✓ Визначення проблеми та мети.
- ✓ Залучення зацікавлених сторін (стейкхолдерів).
- ✓ Планування:
- ✓ Розробка SMART-цілей (конкретні, вимірювані, досяжні, орієнтовані на результат, обмежені в часі).
- ✓ Створення плану дій і розподіл ресурсів.

2. Реалізація:

- ✓ Впровадження заходів (розробка платформ, тренінги, онлайн-консультації).
- ✓ Використання ресурсів.
- ✓ Моніторинг та оцінка:

3. Перевірка результатів.

- ✓ Оцінка ефективності за критеріями SMART.

4. Завершення:

- ✓ Оцінка загального впливу.
- ✓ Підготовка підсумкових звітів.
- ✓ Післяреалізаційна діяльність:

5. Підтримка проєкту та коригування за потреби.

БЮДЖЕТ ПРОЄКТУ, ПЛАНУВАННЯ ВИТРАТ І РЕСУРСІВ, ОЦІНКА ВАРТОСТІ

1. Бюджетування проєкту

Бюджет проєкту визначає всі витрати, необхідні для його реалізації. Він включає фінансування всіх етапів – від підготовки до впровадження та підтримки.

2. Планування витрат на проєкт

Планування витрат включає:

- ✓ Прямі витрати – зарплати, обладнання, програмне забезпечення.
- ✓ Непрямі витрати – комунальні платежі, оренда приміщень, маркетинг.
- ✓ Непередбачені витрати – резервний фонд на можливі ризики.

3. Планування ресурсів

Ресурси поділяються на:

- ✓ Людські ресурси – команда психологів, IT-фахівців, адміністраторів.
- ✓ Технічні ресурси – платформи для онлайн-консультацій, мобільні додатки.
- ✓ Фінансові ресурси – державні та приватні гранти, інвестиції.

4. Оцінка вартості

Вартість визначається за кожним видом витрат і розподіляється між ключовими завданнями.

Приклад оцінки витрат:

- ✓ Розробка мобільного додатка – 50 000 \$.
- ✓ Навчання персоналу – 10 000 \$.
- ✓ Підтримка та оновлення – 20 000 \$.

5. Бюджетування

Бюджет складається відповідно до розподілу витрат по фазах проєкту:

- ✓ Підготовчий етап (10%) – аналіз потреб, розробка концепції.
- ✓ Розробка і тестування (50%) – створення цифрової платформи.
- ✓ Впровадження (30%) – навчання фахівців, маркетинг.
- ✓ Підтримка та вдосконалення (10%) – оновлення системи, аналіз ефективності.
- ✓ Ефективне планування фінансів і ресурсів забезпечить стійкість та успішну реалізацію проєкту

МОНІТОРИНГ ТА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОЄКТУ

Для успішної реалізації цифрових рішень у психологічній практиці необхідно впровадити систему моніторингу та оцінки ефективності. Це дозволить визначити, наскільки проєкт досягає поставлених цілей та які аспекти потребують покращення.

Основні елементи оцінки:

- ✓ Кількісні показники – кількість користувачів платформи, частота звернень, середній час очікування консультації.
- ✓ Якісні показники – рівень задоволеності клієнтів, ефективність психологічних втручань, відгуки фахівців.
- ✓ Аналіз даних – збір статистики, порівняння з початковими прогнозами, виявлення тенденцій.
- ✓ Коригувальні заходи – адаптація цифрових рішень відповідно до потреб користувачів, вдосконалення функціоналу платформи, навчання персоналу.
- ✓ Моніторинг і регулярна оцінка ефективності гарантують стабільний розвиток проєкту та підвищення його результативності.

РИЗИКИ ТА УПРАВЛІННЯ НИМИ

Будь-який проєкт містить ризики, особливо у сфері цифровізації. Варто врахувати:

- ✓ Технічні ризики – збої у роботі платформи, вразливість до кібератак.
- ✓ Фінансові ризики – недостатнє фінансування, перевищення бюджету.
- ✓ Юридичні ризики – відповідність нормам захисту персональних даних (GDPR, законодавство про конфіденційність).
- ✓ Соціальні ризики – низька залученість користувачів, недовіра до цифрових рішень.

МАСШТАБУВАННЯ ТА СТАЛІЙ РОЗВИТОК:

- ✓ Планування можливого розширення проєкту на нові регіони чи групи користувачів.
- ✓ Автоматизація та оновлення системи для підтримки її актуальності.
- ✓ Партнерство з державними та міжнародними організаціями для залучення додаткових ресурсів.

ЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ У ПСИХОЛОГІЇ:

- ✓ Конфіденційність та безпека даних – забезпечення анонімності та захисту інформації клієнтів.
- ✓ Доступність послуг – врахування потреб малозахищених груп населення, людей з інвалідністю.
- ✓ Етичність використання штучного інтелекту – алгоритми не повинні замінювати професійних психологів, а лише допомагати у діагностиці та підтримці.
- ✓ Ці розділи допоможуть зробити проєкт більш комплексним, стійким та ефективним.

1. ЖИТТЄВИЙ ЦИКЛ ПРОЄКТУ

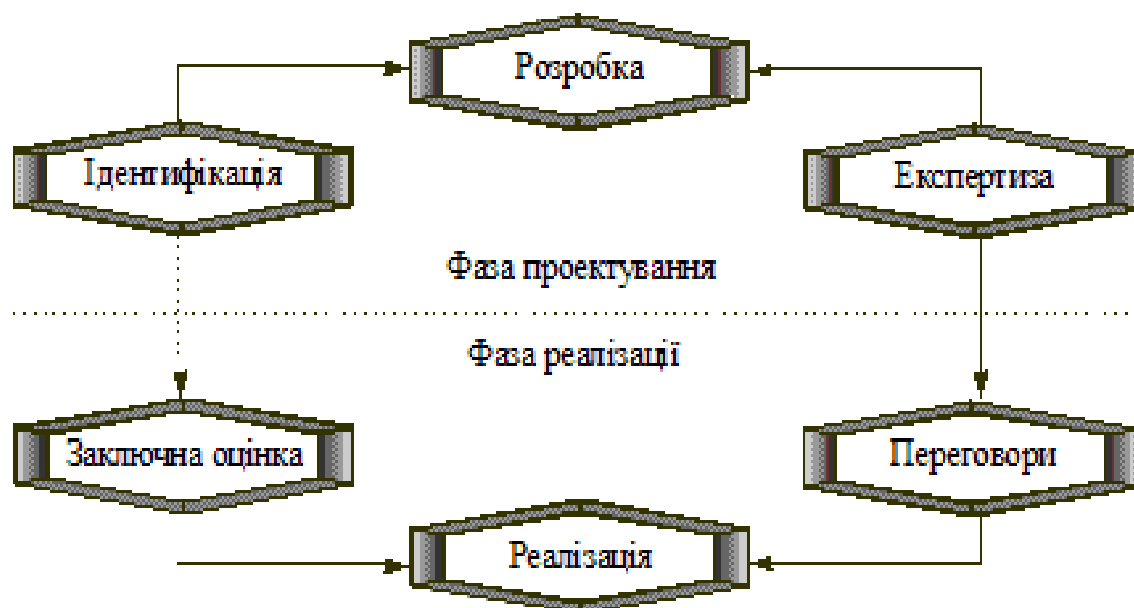

Рис. 6. Складові проектного циклу (погляд фахівців Світового банку)

2. Формулювання цілей проекту з використанням критеріїв SMART

Таблиця 3.1.

Specific - Чіткі	Чітко та точно сформулюйте, що саме ви хочете
Measurable - Вимірювані	Переконайтеся, що ви будете здатні відслідкувати свій прогрес
Attainable - Досяжні	Переконайтеся, що ваша ціль є досяжною при наявних ресурсах
Result Oriented – Орієнтовані на результат	Переконайтеся, що ваша ціль має конкретний результат
Time-Bound – обмежені в часі	Визначте остаточну дату для кожного етапу цілі

МАТЕРІАЛИ ЩОДО АКТИВАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ЛЕКЦІЇ

ТЕСТИ ЗА ТЕМОЮ 3:

1. **Яка основна мета впровадження цифрових рішень у психологічну практику?**
 - a) Автоматизація документації
 - b) Оптимізація фінансових витрат
 - c) Підвищення доступності та ефективності психологічної допомоги
 - d) Зменшення навантаження на державну систему охорони здоров'я
2. **Що включає планування витрат у цифровому проєкті?**
 - a) Тільки витрати на розробку ПЗ
 - b) Лише оплату праці персоналу
 - c) Прямі, непрямі та непередбачені витрати
 - d) Виключно фінансування маркетингових заходів
3. **Що є ключовим етапом управління ризиками в проєкті?**
 - a) Повне уникнення всіх ризиків
 - b) Виявлення, аналіз та розробка стратегії управління ризиками
 - c) Відкладання вирішення ризиків до завершення проєкту
 - d) Включення додаткових витрат у бюджет без їх оцінки
4. **Що є основною метою масштабування проєкту?**
 - a) Збільшення території або обсягу впровадження проєкту
 - b) Виключно збільшення кількості працівників
 - c) Мінімізація витрат на реалізацію проєкту
 - d) Створення нових аналогічних проєктів без аналізу ефективності поточного
5. **Який із критеріїв SMART означає, що ціль має бути обмежена у часі?**
 - a) Specific
 - b) Measurable
 - c) Attainable
 - d) Time-Bound
6. **На якому етапі життєвого циклу проєкту здійснюється оцінка ефективності та аналіз досягнутих результатів?**
 - a) Ініціація
 - b) Планування
 - c) Реалізація
 - d) Завершення
7. **Що може бути прикладом соціального ризику у проєкті?**
 - a) Відсутність необхідних технологій
 - b) Низький рівень підтримки з боку суспільства або зацікавлених сторін
 - c) Нестача фінансування
 - d) Проблеми з програмним забезпеченням

8. Яка основна мета бюджетування проєкту?

- a) Оптимізація фінансових витрат і розподіл ресурсів
- b) Визначення кількості працівників у команді
- c) Мінімізація використання коштів
- d) Виключно пошук фінансування

9. Чому важливо правильно формулювати мету проєкту?

- a) Вона визначає напрямки і ключові завдання для реалізації
- b) Щоб залучити якомога більше фінансування
- c) Для зменшення кількості учасників проєкту
- d) Щоб проєкт можна було швидко завершити

10. Які характеристики має мати добре сформульована мета проєкту?

- a) Конкретність, вимірюваність, досяжність, орієнтованість на результат, обмеженість у часі
- b) Узагальненість, розмитість, неструктурованість
- c) Необмеженість у ресурсах і часі
- d) Відсутність чітких критеріїв оцінки ефективності

ЗАГАЛЬНЕ МАТЕРІАЛЬНЕ ТА НАВАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЛЕКЦІЙ

Матеріальне забезпечення лекції:

- Учбові приміщення кафедри менеджменту охорони здоров'я
- Обладнання: ноутбук / комп'ютер, проєктор, проєкційний екран, дошка аудиторна, фліпчарт на тринозі
- Ілюстративні матеріали: мультимедійні презентації, таблиці, схеми, роздатковий матеріал

Навчально-методичне забезпечення лекції:

- Робоча програма навчальної дисципліни
- Силабус навчальної дисципліни
- Методична розробка до лекцій з навчальної дисципліни

Навчально-методична література:

- Блага Н. В. Управління проєктами: навч. посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 152 с.
- Буріменко Ю. І., Галан Л. В., Лебедева І. Ю. та ін. Управління проєктами: навч. посіб. / за ред. Ю. І. Буріменко. Одеса: ОНАЗ ім. О. С. Попова, 2017. 208 с.
- Всеукраїнська програма ментального здоров'я «Ти як?»
- Постановка цілей по SMART – приклади, критерії [Електронний ресурс] / Подільський державний аграрно-технічний університет. – Кам'янець-Подільський, 2019. – 12 с. URL: pdatu.edu.ua
- Онлайн курс «Управління проєктами у сфері психічного здоров'я та психологічного добробуту дітей та підлітків» [Електронний ресурс] / Проєкт «Психічне здоров'я для України» (МН4U). – Київ, 2020. URL: mh4u.in.ua

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Що таке проєкт і які його основні характеристики?
2. Які етапи входять до життєвого циклу проєкту?

3. Що таке стейкхолдери проєкту, і яку роль вони відіграють?
4. Які ресурси необхідні для реалізації проєкту?
5. Які основні методи оцінки ефективності проєкту?
6. Чому важливо чітко формулювати мету проєкту?
7. Що таке бюджетування проєкту, і які основні категорії витрат?
8. Які фактори можуть впливати на успішність масштабування проєкту?
9. Які ризики можуть виникати в процесі реалізації проєкту, і як ними управляти?
10. Які критерії SMART допомагають у плануванні проєкту, і як їх застосовувати?
11. Як здійснюється моніторинг і контроль реалізації проєкту?
12. Як формується команда проєкту, і які ролі можуть бути в учасників?
13. Які переваги цифрових рішень у сфері психологічної допомоги?
14. Як можна оцінити ефективність цифрових рішень у психологічних проєктах?
15. Як забезпечити конфіденційність та захист персональних даних у цифрових проєктах?

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна:

23. Андрієнко О. Управління проєктами в бізнес-об'єднаннях малих і середніх підприємств: посібник. Київ, 2017. 77 с.
24. Блага Н. В. Управління проєктами: навч. посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 152 с.
25. Буріменко Ю. І., Галан Л. В., Лебедева І. Ю. та ін. Управління проєктами: навч. посіб. /за ред. Ю. І. Буріменко. Одеса: ОНАЗ ім. О. С. Попова, 2017. 208 с.
26. Вартанова О.В., Рудінська О.В. Аналіз факторів професійного вигорання і задоволеності життям співробітників і студентів закладів освіти в контексті управління корпоративним благополуччям//Сучасні напрямки змін в управлінні охороною здоров'я: модернізація, якість, комунікація: матеріали Міжнародної наукової конференції, м. Одеса. Львів-Торунь: Liga-Pres, 31 травня 2024 року.
27. Всеукраїнська програма ментального здоров'я «Ти як?»
28. Лехан В.М. Управління змінами в системі охорони здоров'я України: історія та уроки пілотних регіонів: навчальний посібник / В. М. Лехан, Л. В. Крячкова, В. В. Волчек. Дніпропетровськ, 2016. 53 с.
29. Методика розрахунку вартості послуги з медичного обслуговування. Постанова Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 р. № 1075
30. Менеджмент та маркетинг в охороні здоров'я: навчальний посібник / В.І. Борщ, О.В. Рудінська, Н.Л. Кусик. Херсон: Олді+, 2022. 264 с.
31. Микитюк П. П. Управління проєктами: Навч. пос. [для студ. вищ. навч. закл.]. Тернопіль, 2014. 270 с.
32. Петрович Й.М., Новаківський І.І. Управління проєктами: підручник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. 396 с.
33. Рудінська О.В., Красіленко Т.М. Аспекти стрес-менеджменту та шляхи подолання професійного вигорання медичних працівників//Сучасні напрямки змін в управлінні охороною здоров'я: модернізація, якість, комунікація: матеріали Міжнародної наукової конференції, м. Одеса. Львів-Торунь: Liga-Pres, 31 травня 2024 року. С. 136-141.

Додаткова:

37. Варій М. Й., Ортинський В. Л. Основи психології та педагогіки : підручник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2017. 548 с.

38. Демарко Т., Лістер Т. Людський фактор. Успішні проєкти та команди. Київ : Спейслаб, 2020. 280 с.
39. ДеМарко Т. Deadline. Роман про управління проєктами. Київ : Спейслаб, 2018. 350 с.
40. Дербі Е. Психологія управління змінами : 7 головних правил. Київ : Е5, 2019. 192 с.
41. Довгань Л. Є., Мохонько Г. А., Малик І. П. Управління проєктами : навчальний посібник. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. 232 с.
42. Коломієць Л. І. Психологія загальна та вікова : в 2-х ч. Ч. 1. Психологія загальна : навчальний посібник. Вінниця, 2015. 160 с.
43. Когон К. Управління проєктами / Кори Когон, Сьюзетт Блейкмор, Джеймс Вуд. Харків : Фабула, 2018. 240 с.
44. Когон К., Блейкмор С., Вуд Дж. Керування проєктами. Для «неофіційних» проєкт-менеджерів : принципи, приклади з практики, інструменти керування. Харків : Фабула, 2018. 240 с.
45. Кулакевич Т. В. Практикум з психології : курс лекцій. Київ : КиМУ, 2019. 247 с.
46. Мартинюк О. А., Курдибанська Н. Ф. Впровадження системи управління якістю в медичних закладах. Причорноморські економічні студії. 2016. № 6. С. 75-79.
47. Менеджмент та адміністративне управління : навчальний посібник / О. А. Мартинюк, Н. І. Серебряннікова. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2017. 540 с.
48. Павелків Р. В. Вікова психологія : підручник для студентів вищих навчальних закладів. 2-ге вид., стер. Київ : Кондор, 2015. 469 с.
49. Рач В. А., Россошанська О. В., Медведєва О. М. Управління проєктами : практичні аспекти реалізації стратегій регіонального розвитку : навчальний посібник. Київ : К.І.С., 2010. 276 с.
50. Романова Г. М., Козаков В. А., Артюшина М. В., Котикова О. М. та ін. Психологія діяльності та навчальний менеджмент : навчально-методичний посібник. Київ : КНЕУ, 2003. 829 с.
51. Сазерленд Д. Scrum. Революційний метод управління проєктами. Київ : Спейслаб, 2019. 320 с.
52. Ульяновченко О. В., Цигікал П. Ф. Управління проєктами : навчальний посібник. Харків : ХНАУ ім. В. В. Докучаєва, 2010. 522 с.
53. Хігні Дж. Основи управління проєктами / пер. з англ. Я. Машико. 5-те вид. Харків : Фабула, 2020. 272 с.
54. Яковенко О. В. Інтелект та мислення : психологічний практикум : ч. 1. Київ : Дірект Лайн, 2017. 44 с.

Інформаційні ресурси:

35. Актуальні проблеми психології. Наукові праці Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України. URL: <http://appspsychology.org.ua/index.php/ua/dlia-avtoriv>
36. Всесвітня організація охорони здоров'я. URL: www.who.int/ru/index.html
37. Державний заклад «Центр медичної статистики Міністерства охорони здоров'я України»: офіційний веб-сайт. URL: <http://medstat.gov.ua/ukr/main.html>
38. Європейська база «Здоров'я для всіх». URL: <http://medstat.gov.ua/ukr/statereports.html>
39. Європейське регіональне бюро Всесвітньої організації охорони здоров'я. URL: www.euro.who.int
40. Медична інформаційна система: офіційний веб-сайт компанії «Мед-експерт». URL: <http://medexpert.ua/ua/medichnii-zaklad/31-medichnii-zaklad/pro-rynku-v-iznoho-medvchnoho-turyzmu-v-ukraini>
41. Міністерство освіти і науки України. Грантові можливості для проєктів у сфері психології. URL: <https://mon.gov.ua>

42. Міністерство охорони здоров'я України: офіційний веб-сайт. URL: <https://moz.gov.ua/>
43. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua/>
44. Національна служба здоров'я України: офіційний веб-сайт. URL: <https://nszu.gov.ua/pro-nszu>
45. Охорона здоров'я. Державна служба статистики України: офіційний веб-сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/katu/2018/zb/06/zbzoz17.xls>
46. Портал нормативних актів України та Всесвітньої медичної асоціації. URL: <http://search.ligazakon.ua/search/law/npa/?s=search&idView=LZSUITENPA&beginPos=1&countBlock=10&kw2=82089>
47. Психологічна бібліотека Київського Фонду сприяння розвитку психічної культури. URL: <http://psylib.kiev.ua/>
48. Український медичний часопис: медичний журнал. URL: www.umi.com.ua
49. Фонд «Відродження». Фінансування соціальних та психологічних ініціатив в Україні. URL: <https://www.irf.ua>
50. Health Strategy. European Commission: official web-site. URL: <https://ec.europa.eu/health/policies/background/review/strategy>
51. USAID – Агентство США з міжнародного розвитку. Гранти та програми для підтримки ментального здоров'я в Україні. URL: <https://www.usaid.gov/ukraine>

ТЕМА 4. СПЕЦИФІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЛАНУВАННЯ РОЗРОБКИ І ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОЄКТІВ В ОХОРОНІ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я. ПРОФІЛЬ «МІЙ ВЛАСНИЙ ПРОЄКТ».

Актуальність теми: Розробка здобувачем власного проєкту в сфері охорони здоров'я за наданою матрицею. Визначення інноваційності, результативності та соціальної значущості проєкту.

Мета: сформувати знання та навички щодо планування, розробки й впровадження проєктів у сфері охорони психічного здоров'я, враховуючи етичні аспекти, міждисциплінарний підхід і специфіку галузі.

Основні поняття:

1. Ідея та інновація власного проєкту,
2. Критерії SMART, SWOT- аналіз , життєвий цикл проєкту, стратегія розвитку,
3. Планування ефективної комунікації.

ПЛАН І ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА ЛЕКЦІЇ

Привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми.

ЗМІСТ ЛЕКЦІЙНОГО МАТЕРІАЛУ (ТЕКСТ ЛЕКЦІЇ)

1. Ідея та інновація власного проєкту

Проєктом в галузі охорони здоров'я називається сукупність розподілених в часі заходів або робіт, що спрямовані на досягнення поставленої мети : покращення здоров'я населення, удосконалення якості медичних послуг, впровадження нових технологій лікування, забезпечення сталого розвитку закладів охорони здоров'я

7 ключових елементів проєкту

- Для чого проєкт?
- Де ми робимо проєкт?
- Що саме ми робимо?
- Коли і як довго ми будемо робити проєкт?
- З ким (цільова аудиторія) і як ми їх відбираємо?
- Хто (наш клієнт?)
- Як (будемо впроваджувати проєкт і наша поведінка в процесі?)

Таблиця 4.1.

Профіль індивідуального проєкту

Профіль проєкту	Мої ідеї	Ідеї інших	Висновки та дії
Для чого?			
Де?			
Що?			
Коли?			
З ким?			

Хто?			
Як?			

Аналіз здійсненності проєкту

- Чи можна здійснити проєкт за наявності існуючого рівня технології?
- Чи відповідає проєкт потребам цільової аудиторії?
- Чи проведено аналіз ринку?
- Чи є в наявності всі необхідні ресурси?
- Чи урегульована оцінка результативності проєкту, методики її виміру?
- Чи є в наявності повноваження для реалізації проєкту?
- Які можливості для масштабування та довгострокової стійкості проєкту існують після його початкової реалізації?

2. Критерії SMART, SWOT- аналіз , життєвий цикл проєкту, аналіз ризиків, стратегія розвитку, ефективна комунікація

Таблиця 4.2

Критерії SMART

Specific - Чіткі	Чітко та точно сформулюйте, що саме ви хочете
Measurable - Вимірювані	Переконайтеся, що ви будете здатні відслідкувати свій прогрес
Attainable - Досяжні	Переконайтеся, що ваша ціль є досяжною при наявних ресурсах
Result Oriented – Орієнтовані на результат	Переконайтеся, що ваша ціль має конкретний результат
Time-Bound – обмежені в часі	Визначте остаточну дату для кожного етапу цілі

SWOT- аналіз , життєвий цикл проєкту: тема 3

Планування ризиків

- Ризики – це невизначені майбутні події, які можуть впливати на процес та результат проєкту.

Два види ризиків

- Загрози, які мають негативний вплив;
- Можливості, які мають позитивний вплив.

3. Планування ефективної комунікації.

Таблиця 4.3

Планування ефективної комунікацій

Типи комунікацій
Внутрішня та зовнішня

Вертикальна та горизонтальна
Усна та письмова
Вербальна та невербальна
Формальна та неформальна
Офіційна та неофіційна

Приклад проєкту здобувача:

“Розробка та впровадження онлайн-платформи психологічної підтримки для студентів”

Профіль проєкту	Мої ідеї	Ідеї інших(на даний момент конкурентів немає, але якщо уявити, що вони є)	Висновки та дії
Для чого?	Забезпечення студентів доступною швидкою психологічною підтримкою через онлайн-формат з метою підвищення їх психоемоційної стійкості	Проведення вебінарів та освітніх заходів для підвищення обізнаності про психічне здоров'я	Комбінування підходів покращення ефективності проєкту.
Де?	Онлайн (веб-платформа та мобільний застосунок)	Співпраця з університетами для інтеграції в їхню систему	Реалізація змішаного формату для широкого охоплення
Що?	Платформа з чат-ботами, відеоконсультаціями, базою самодопомоги	Створення онлайн-форуму для взаємопідтримки студентів	Поєднання технологій та соціальної взаємодії
Коли?	Запуск у тестовому режимі за 6 місяців, повноцінний запуск через рік	Пілотне впровадження на базі одного університету перед масштабуванням	Запуск на кількох університетах з подальшим розширенням
З ким?	Психологи, ІТ-фахівці, студенти-волонтери	Використання AI для автоматизації консультацій	Поєднання людського та автоматизованого підходу

Хто?	Група психологів-консультантів, програмісти, адміністратори	Залучення міжнародних експертів та грантових програм	Пошук партнерів для фінансування та розвитку
Як?	Створення веб-платформи, мобільного додатка, інтеграція із студентськими спільнотами	Використання соціальних мереж для залучення аудиторії	Комбінація інструментів для підвищення ефективності

МАТЕРІАЛИ ЩОДО АКТИВАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ЛЕКЦІЇ

ТЕСТИ ЗА ТЕМОЮ 4:

1. Які основні етапи планування розробки проєктів в охороні психічного здоров'я?
 - а) Аналіз потреб, розробка стратегії, оцінка результатів
 - б) Визначення ресурсів, моніторинг, затвердження бюджету
 - в) Розробка концепції, планування заходів, виконання проєкту
 - г) Формулювання завдань, визначення виконавців, контроль якості

2. Як визначити потреби в психічному здоров'ї населення на етапі розробки проєкту?
 - а) Використовувати статистику захворюваності та опитування
 - б) Оцінювати рівень фінансування доступних послуг
 - в) Визначати потреби через фокус-групи та дослідження вразливих груп
 - г) Призначити спеціалістів для огляду та консультацій

3. Які основні принципи етики при розробці проєктів в сфері охорони психічного здоров'я?
 - а) Конфіденційність, добровільність, недискримінація
 - б) Відповідальність, швидкість реалізації, доцільність
 - в) Максимальна ефективність, прозорість, відкритість
 - г) Індивідуальний підхід, безпека, економічна доцільність

4. Як залучати різні соціальні групи (психологи, лікарі, пацієнти) до розробки та впровадження проєкту?
 - А) Організовувати відкриті зустрічі та конференції
 - б) Включати представників груп до робочих груп і комітетів
 - в) Проводити опитування та дослідження серед усіх груп
 - г) Створювати для них окремі групи підтримки та навчання

5. Як оцінити ресурсні потреби проєкту в галузі психічного здоров'я?
 - а) Аналізуючи кількість доступних медичних установ
 - б) Проводячи інтерв'ю з експертами
 - в) Визначаючи потреби через порівняння з іншими регіонами
 - г) Використовуючи фінансові, людські та матеріальні ресурси

6. Які ключові показники ефективності слід враховувати при плануванні проєкту?
 - а) Підвищення рівня фінансування
 - б) Зменшення рівня захворюваності та покращення доступу до послуг

- в) Кількість залучених фахівців та проєктних організацій
 - г) Рівень задоволеності пацієнтів
7. Як здійснюється моніторинг і оцінка впливу проєкту на психічне здоров'я населення?
- а) Через регулярні звіти і опитування серед пацієнтів
 - б) За допомогою кількості виданих ліцензій та сертифікатів
 - в) Проводячи постійний моніторинг показників здоров'я в реальному часі
 - г) Оцінюючи відгуки від медичних установ і держорганів
8. Які правові аспекти необхідно враховувати під час реалізації проєктів у сфері психічного здоров'я?
- а) Права пацієнтів, конфіденційність, інтелектуальна власність
 - б) Дозволи на проведення клінічних досліджень, санкції за порушення
 - в) Ліцензування психіатричних послуг, стандарти безпеки
 - г) Всі варіанти правильні
9. Як вибір методу лікування та підтримки може впливати на успішність проєкту?
- а) Через покращення доступу до медичних послуг
 - б) Зменшення витрат на лікування
 - в) Вибір методу може впливати на задоволеність пацієнтів і ефективність лікування
 - г) Підвищення кваліфікації лікарів
10. Яким чином забезпечується інтеграція проєктів з іншими соціальними і медичними ініціативами?
- а) Через створення спільних робочих груп і координаційних центрів
 - б) Проводячи зустрічі та тренінги для лікарів і соціальних працівників
 - в) Об'єднуючи фінансування для різних ініціатив
 - г) Усі варіанти правильні
11. Як правильно вибирати цільову аудиторію для проєктів в сфері психічного здоров'я?
- а) Залежно від віку та статі
 - б) Згідно з рівнем доходу та соціальним статусом
 - в) Оцінюючи рівень потреби в психічній підтримці
 - г) Вибираючи за географічною ознакою
12. Які основні труднощі виникають при впровадженні інноваційних проєктів в охороні психічного здоров'я?
- а) Недостатнє фінансування та ресурсні обмеження
 - б) Супротив з боку місцевих органів влади
 - в) Потреба в навчанні та підготовці персоналу
 - г) Всі варіанти правильні
13. Як забезпечити сталість результатів проєкту після його завершення?
- а) Створити систему постійного моніторингу та оцінки результатів
 - б) Встановити регулярні зустрічі для аналізу досягнутих результатів
 - в) Провести фінальну оцінку і забезпечити подальше фінансування
 - г) Усі варіанти правильні
14. Які інструменти можна використовувати для ефективного управління проєктами в охороні психічного здоров'я?
- а) Платформи для моніторингу та управління ресурсами
 - б) Соціальні мережі для залучення пацієнтів

- в) Спеціалізовані медичні програми для запису та аналізу даних
- г) Всі варіанти правильні

15. Як враховувати культурні особливості населення при плануванні проєктів у галузі психічного здоров'я?

- а) Проводити дослідження культурних та релігійних аспектів
- б) Використовувати мультикультурні підходи у терапії
- в) Забезпечити доступність інформації на різних мовах
- г) Всі варіанти правильні

ЗАГАЛЬНЕ МАТЕРІАЛЬНЕ ТА НАВАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЛЕКЦІЇ

Матеріальне забезпечення лекції:

- Учбове приміщення кафедри менеджменту охорони здоров'я
- Обладнання: ноутбук / комп'ютер, проєктор, проєкційний екран, дошка аудиторна, фліпчарт на тринозі
- Ілюстративні матеріали: мультимедійні презентації, таблиці, схеми, роздатковий матеріал

Навчально-методичне забезпечення лекції:

- Робоча програма навчальної дисципліни
- Силабус навчальної дисципліни
- Методична розробка до лекцій з навчальної дисципліни

Навчально-методична література:

1. Система у сфері психічного здоров'я та психосоціальної підтримки в Україні: методичні рекомендації. Київ, HOWAREU, 2024. 34 с. [Електронний ресурс]. URL: <https://howareu.com/storage/app/media/Posibnuki/2024-06-06%20%D0%A6%D0%9C%20%D0%B2%D0%B5%D1%80%D1%81%D1%96%D1%8F%202.0.pdf>
2. Планування людиноорієнтованого процесу відновлення психічного здоров'я: методичні рекомендації. Київ, ВОЗ, 2022. 40 с. [Електронний ресурс]. URL: <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/361137/WHO-EURO-2022-36393-36393-63696-ukr.pdf?sequence=1> .
3. Охорона психічного здоров'я в умовах війни: підручник. Київ, ResearchGate, 2019. 180 с. [Електронний ресурс]. URL: https://www.researchgate.net/profile/Tetyana-Semigina/publication/330657690_Ohorona_psihichnogo_zdorov%27a_v_umovah_vijni_Pereklad_z_angl/links/5c4cc46c92851c22a3937c0e/Ohorona-psiichnogo-zdorova-v-umovah-vijni-Pereklad-z-angl.pdf.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Що таке планування в контексті розробки проєктів в охороні психічного здоров'я
2. Які ключові етапи включає процес впровадження проєктів у сфері психічного здоров'я?
3. Як можна оцінити ефективність проєктів з охорони психічного здоров'я?
4. Які нормативно-правові акти регулюють охорону психічного здоров'я в Україні?
5. Як інтегруються соціальні та психологічні фактори в планування проєктів в охороні психічного здоров'я?
6. Які методи використовуються для моніторингу та оцінки результатів впровадження проєктів у сфері психічного здоров'я?

7. Як забезпечити сталість результатів проєктів у сфері психічного здоров'я після їх впровадження?
8. Які головні ризики можуть виникати при впровадженні проєктів у цій сфері, і як їх мінімізувати?
9. Як визначити потреби в психосоціальній підтримці під час планування проєкту в охороні психічного здоров'я?
10. Які основні принципи людиноорієнтованого підходу в розробці проєктів для охорони психічного здоров'я?

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна:

34. Андрієнко О. Управління проєктами в бізнес-об'єднаннях малих і середніх підприємств: посібник. Київ, 2017. 77 с.
35. Блага Н. В. Управління проєктами: навч. посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 152 с.
36. Буріменко Ю. І., Галан Л. В., Лебедева І. Ю. та ін. Управління проєктами: навч. посіб. /за ред. Ю. І. Буріменко. Одеса: ОНАЗ ім. О. С. Попова, 2017. 208 с.
37. Вартанова О.В., Рудінська О.В. Аналіз факторів професійного вигорання і задоволеності життям співробітників і студентів закладів освіти в контексті управління корпоративним благополуччям//Сучасні напрямки змін в управлінні охороною здоров'я: модернізація, якість, комунікація: матеріали Міжнародної наукової конференції, м. Одеса. Львів-Торунь: Liga-Pres, 31 травня 2024 року.
38. Всеукраїнська програма ментального здоров'я «Ти як?»
39. Лехан В.М. Управління змінами в системі охорони здоров'я України: історія та уроки пілотних регіонів: навчальний посібник / В. М. Лехан, Л. В. Крячкова, В. В. Волчек. Дніпропетровськ, 2016. 53 с.
40. Методика розрахунку вартості послуги з медичного обслуговування. Постанова Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 р. № 1075
41. Менеджмент та маркетинг в охороні здоров'я: навчальний посібник / В.І. Борщ, О.В. Рудінська, Н.Л. Кусик. Херсон: Олді+, 2022. 264 с.
42. Микитюк П. П. Управління проєктами: Навч. пос. [для студ. вищ. навч. закл.]. Тернопіль, 2014. 270 с.
43. Петрович Й.М., Новаківський І.І. Управління проєктами: підручник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. 396 с.
44. Рудінська О.В., Красіленко Т.М. Аспекти стрес-менеджменту та шляхи подолання професійного вигорання медичних працівників//Сучасні напрямки змін в управлінні охороною здоров'я: модернізація, якість, комунікація: матеріали Міжнародної наукової конференції, м. Одеса. Львів-Торунь: Liga-Pres, 31 травня 2024 року. С. 136-141.

Додаткова:

55. Варій М. Й., Ортинський В. Л. Основи психології та педагогіки : підручник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2017. 548 с.
56. Демарко Т., Лістер Т. Людський фактор. Успішні проєкти та команди. Київ : Спейслаб, 2020. 280 с.
57. ДеМарко Т. Deadline. Роман про управління проєктами. Київ : Спейслаб, 2018. 350 с.
58. Дербі Е. Психологія управління змінами : 7 головних правил. Київ : Е5, 2019. 192 с.
59. Довгань Л. Є., Мохонько Г. А., Малик І. П. Управління проєктами : навчальний посібник. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. 232 с.
60. Коломієць Л. І. Психологія загальна та вікова : в 2-х ч. Ч. 1. Психологія загальна : навчальний посібник. Вінниця, 2015. 160 с.

61. Когон К. Управління проєктами / Кори Когон, Сьюзетт Блейкмор, Джеймс Вуд. Харків : Фабула, 2018. 240 с.
62. Когон К., Блейкмор С., Вуд Дж. Керування проєктами. Для «неофіційних» проєкт-менеджерів : принципи, приклади з практики, інструменти керування. Харків : Фабула, 2018. 240 с.
63. Кулакевич Т. В. Практикум з психології : курс лекцій. Київ : КиМУ, 2019. 247 с.
64. Мартинюк О. А., Курдибанська Н. Ф. Впровадження системи управління якістю в медичних закладах. Причорноморські економічні студії. 2016. № 6. С. 75-79.
65. Менеджмент та адміністративне управління : навчальний посібник / О. А. Мартинюк, Н. І. Серебряннікова. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2017. 540 с.
66. Павелків Р. В. Вікова психологія : підручник для студентів вищих навчальних закладів. 2-ге вид., стер. Київ : Кондор, 2015. 469 с.
67. Рач В. А., Россошанська О. В., Медведєва О. М. Управління проєктами : практичні аспекти реалізації стратегій регіонального розвитку : навчальний посібник. Київ : К.І.С., 2010. 276 с.
68. Романова Г. М., Козаков В. А., Артюшина М. В., Котикова О. М. та ін. Психологія діяльності та навчальний менеджмент : навчально-методичний посібник. Київ : КНЕУ, 2003. 829 с.
69. Сазерленд Д. Scrum. Революційний метод управління проєктами. Київ : Спейслаб, 2019. 320 с.
70. Ульяновченко О. В., Цигікал П. Ф. Управління проєктами : навчальний посібник. Харків : ХНАУ ім. В. В. Докучаєва, 2010. 522 с.
71. Хігні Дж. Основи управління проєктами / пер. з англ. Я. Машико. 5-те вид. Харків : Фабула, 2020. 272 с.
72. Яковенко О. В. Інтелект та мислення : психологічний практикум : ч. 1. Київ : Дірект Лайн, 2017. 44 с.

Інформаційні ресурси:

52. Актуальні проблеми психології. Наукові праці Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України. URL: <http://appspsychology.org.ua/index.php/ua/dlia-avtoriv>
53. Всесвітня організація охорони здоров'я. URL: www.who.int/ru/index.html
54. Державний заклад «Центр медичної статистики Міністерства охорони здоров'я України»: офіційний веб-сайт. URL: <http://medstat.gov.ua/ukr/main.html>
55. Європейська база «Здоров'я для всіх». URL: <http://medstat.gov.ua/ukr/statereports.html>
56. Європейське регіональне бюро Всесвітньої організації охорони здоров'я. URL: www.euro.who.int
57. Медична інформаційна система: офіційний веб-сайт компанії «Мед-експерт». URL: <http://medexpert.ua/ua/medichnii-zaklad/31-medichnii-zaklad/pro-rynku-v-iznoho-medvchnoho-turyzmu-v-ukraini>
58. Міністерство освіти і науки України. Грантові можливості для проєктів у сфері психології. URL: <https://mon.gov.ua>
59. Міністерство охорони здоров'я України: офіційний веб-сайт. URL: <https://moz.gov.ua/>
60. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
61. Національна служба здоров'я України: офіційний веб-сайт. URL: <https://nszu.gov.ua/pro-nszu>
62. Охорона здоров'я. Державна служба статистики України: офіційний веб-сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/katu/2018/zb/06/zbzoz17.xls>

63. Портал нормативних актів України та Всесвітньої медичної асоціації. URL: <http://search.ligazakon.ua/search/law/npa/?s=search&idView=LZSUITENPA&beginPos=1&countBlock=10&kw2=82089>
64. Психологічна бібліотека Київського Фонду сприяння розвитку психічної культури. URL: <http://psylib.kiev.ua/>
65. Український медичний часопис: медичний журнал. URL: www.umi.com.ua
66. Фонд «Відродження». Фінансування соціальних та психологічних ініціатив в Україні. URL: <https://www.irf.ua>
67. Health Strategy. European Commission: official web-site. URL: <https://ec.europa.eu/health/policies/background/review/strategy>
68. USAID – Агентство США з міжнародного розвитку. Гранти та програми для підтримки ментального здоров'я в Україні. URL: <https://www.usaid.gov/ukraine>

ТЕМА 5.

АНАЛІЗ ТА ЕКСПЕРТИЗА ПСИХОЛОГІЧНИХ ПРОЄКТІВ: МЕТОДИ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ, ОРГАНІЗАЦІЯ ПРЕЗЕНТАЦІЇ ТА МЕХАНІЗМИ ЗАХИСТУ В КОНТЕКСТІ ЗАКОНУ УКРАЇНИ ПРО ОХОРОНУ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я

Актуальність теми: З ухваленням Закону України про охорону психічного здоров'я постала необхідність у впровадженні якісних психологічних проєктів, орієнтованих на суспільні потреби та відповідних державним стандартам. Це вимагає не лише їхньої наукової обґрунтованості, але й чітко визначених механізмів аналізу, оцінки ефективності та практичної реалізації.

Мета: Формування у здобувачів освіти знань і навичок щодо аналізу, експертизи, презентації та захисту психологічних проєктів у контексті чинного законодавства України про охорону психічного здоров'я. Лекція сприятиме розвитку вмінь застосовувати наукові підходи до оцінки ефективності проєктів, підготовки презентаційних матеріалів та аргументованого обґрунтування важливості психологічних ініціатив перед зацікавленими сторонами.

Основні поняття:

1. Психологічний проєкт – системна ініціатива, спрямована на покращення психічного здоров'я та психосоціального благополуччя населення через впровадження науково обґрунтованих підходів.
2. Аналіз проєкту – оцінка відповідності психологічної ініціативи потребам суспільства, її ефективності, стійкості та можливості впровадження.
3. Експертиза проєкту – процес професійного оцінювання якості, наукового підґрунтя та практичної цінності психологічного проєкту.
4. Методи оцінки ефективності – підходи до визначення результативності проєкту, включаючи кількісні (статистичні дані, показники змін) та якісні (задоволеність клієнтів, соціальні ефекти) методи.
5. Презентація проєкту – структурований виклад мети, завдань, методів реалізації та очікуваних результатів для державних органів, інвесторів або партнерських організацій.
6. Захист проєкту – процес аргументованого обґрунтування важливості психологічної ініціативи перед потенційними стейкхолдерами (грантодавцями, державними структурами, міжнародними організаціями).
7. Індикатори успішності – вимірювані критерії оцінки досягнення поставлених цілей

проєкту (наприклад, зниження рівня тривожності у клієнтів, підвищення обізнаності щодо психічного здоров'я).

8. Закон України про охорону психічного здоров'я – нормативно-правова база, що визначає державні стандарти та механізми підтримки психічного здоров'я населення, регламентує впровадження психологічних ініціатив.

9. Міжсекторальна взаємодія – співпраця психологів з представниками медицини, освіти, соціальних служб для комплексного впровадження проєктів у сфері психічного здоров'я.

ПЛАН І ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА ЛЕКЦІЇ

Привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми.

ЗМІСТ ЛЕКЦІЙНОГО МАТЕРІАЛУ (ТЕКСТ ЛЕКЦІЇ)

Актуальність теми у контексті закону України про систему охорони психічного здоров'я

Психічне здоров'я є невід'ємною складовою загального благополуччя населення та соціально-економічної стабільності держави. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), близько мільярда людей у світі живуть із психічними розладами, що підкреслює важливість пріоритетного ставлення до питань психічного здоров'я. В Україні ситуація ускладнюється наслідками війни, що додатково впливає на психічний стан громадян.

У відповідь на ці виклики, Верховна Рада України ухвалила *Закон України "Про систему охорони психічного здоров'я"* (№ 12030 від 13.09.2024 р.), метою якого є створення доступної, ефективної та злагодженої системи охорони психічного здоров'я для всіх громадян країни. Цей закон базується на принципах ВООЗ та Європейського Союзу, зокрема, на підході "Психічне здоров'я у всіх політиках", що означає інтеграцію питань психічного здоров'я в усі сфери державної політики та суспільного життя.

Ключові положення Закону:

- ✓ Координація на всіх рівнях: чіткий розподіл обов'язків між державними органами, громадськими організаціями та приватним сектором для забезпечення доступу до послуг на рівні громад.
- ✓ Якість та стандартизація послуг: введення єдиної термінології, стандартизація послуг та впровадження мультидисциплінарного підходу для надання високоякісних послуг у сфері психічного здоров'я.
- ✓ Захист прав отримувачів послуг: гарантія прав на якісні та доступні послуги, а також захист персональних даних і конфіденційності.
- ✓ Професійний розвиток фахівців: сертифікація та підтримка безперервного навчання спеціалістів у сфері психічного здоров'я, стимулювання діяльності саморегулювальних організацій.
- ✓ Фінансування та міжнародна підтримка: забезпечення фінансування з державного бюджету та залучення міжнародних джерел.
- ✓ Розробка програм для різних груп населення: створення програм, орієнтованих на потреби дітей, молоді, ветеранів, військовослужбовців, переселенців та інших груп, які потребують психосоціальної підтримки.
- ✓ Міжнародна співпраця та контроль: встановлення міжнародних стандартів та

запровадження системи нагляду, включаючи сертифікацію фахівців.

Цей законодавчий акт закладає основу для майбутнього, де психічне здоров'я є пріоритетом, а пов'язані з ним питання інтегровані в усі сфери життя. Він передбачає чіткі повноваження та тісну співпрацю між центральними та місцевими органами влади, а також неурядовими організаціями. Для координації послуг у цій сфері запроваджується Національна комісія з питань психічного здоров'я — постійно діючий колегіальний орган у сфері управління Кабінету Міністрів України.

Докладніше про закон можна дізнатися на офіційному сайті ВРУ: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4223-20#Text>.

Значення аналізу та експертизи психологічних проєктів

У контексті впровадження нового законодавства особливої ваги набуває розробка та реалізація науково обґрунтованих психологічних проєктів, спрямованих на профілактику, діагностику та психосоціальну підтримку населення. Аналіз та експертиза таких проєктів є критично важливими для забезпечення їхньої ефективності, відповідності сучасним стандартам та потребам суспільства.

Основні цілі аналізу психологічних проєктів:

1. Оцінка реалістичності та здійсненності: визначення відповідності проєкту наявним ресурсам, потребам цільової аудиторії та можливостям команди.
2. Визначення ефективності: встановлення кількісних та якісних показників, що свідчать про успішність реалізації проєкту.
3. Можливість інтеграції у державні та міжнародні програми: оцінка потенціалу проєкту щодо співпраці з державними установами та грантовими організаціями.
4. Виявлення ризиків та шляхів їх мінімізації: аналіз фінансових, юридичних, соціальних та етичних ризиків, пов'язаних з реалізацією проєкту.
5. Стратегія сталого розвитку: оцінка довготривалого впливу проєкту та можливостей його масштабування.

Експертиза, як незалежне оцінювання проєкту професіоналами у відповідних галузях, дозволяє виявити слабкі місця, покращити концепцію проєкту та підвищити його шанси на успішну реалізацію. Урахування положень нового закону під час аналізу

Оцінка ефективності психологічних проєктів

Оцінка ефективності психологічних проєктів є ключовим етапом для визначення того, чи досягнуті поставлені цілі, а також для коригування стратегії проєкту в процесі його реалізації. Вона допомагає зрозуміти, як саме психологічне втручання вплинуло на учасників, і дозволяє врахувати ефективність різних аспектів проєкту, зокрема відповідність законодавству, таким як Закон України про охорону психічного здоров'я.

Методи оцінки ефективності

Для оцінки ефективності психологічних проєктів використовуються два основні методи: кількісні та якісні. Їх застосування дозволяє отримати як об'єктивні, так і суб'єктивні дані, що дають повніше уявлення про результати проєкту.

1. Кількісні методи — це методи, які дозволяють виміряти зміни у психоемоційному стані учасників за допомогою числових показників. Вони використовують стандартизовані тести, анкети, опитувальники. Основні інструменти включають:

- ✓ Психометричні тести (наприклад, шкала депресії Бека, шкала тривожності Спілбергера, тест на стресостійкість) дозволяють вимірювати рівень депресії, тривожності, стресу, самооцінки тощо.
- ✓ Опитувальники та анкети для вимірювання змін у поведінці, ставленні, рівні мотивації або міжособистісних навичок.
- ✓ Статистичний аналіз дозволяє порівняти дані до та після втручання, а також виявити значущі зміни в показниках.

Кількісні методи є дуже корисними для отримання об'єктивних даних, які легко можна проаналізувати і порівняти.

2. Якісні методи — це методи, які дозволяють отримати глибше розуміння змін, що відбулися у учасників, через їхні особисті переживання та суб'єктивні оцінки. Вони використовуються для виявлення не лише результатів, а й причин цих результатів. Основні інструменти:

- ✓ Інтерв'ю — індивідуальні або групові інтерв'ю з учасниками для з'ясування їхніх відчуттів, змін у їхньому психоемоційному стані, а також оцінки ефективності проєкту.
- ✓ Фокус-групи — обговорення у групах для отримання більш багатограних і різноманітних відгуків від учасників. Це дозволяє виявити глибокі проблеми, з якими стикаються учасники під час втручання.
- ✓ Описові дослідження — вивчення індивідуальних випадків, що допомагає виявити специфічні впливи проєкту на конкретних людей.

Якісні методи допомагають розкрити контекст і глибину змін, які не можна просто виміряти за допомогою тестів або шкал.

Комбінація цих двох підходів (кількісного та якісного) дозволяє отримати всебічну картину ефективності проєкту. Кількісні дані дають статистично підтверджені результати, а якісні — детальне розуміння процесів, що відбуваються з учасниками.

Індикатори успішності проєкту

1. Досягнення поставлених цілей: Основним показником є виконання завдань, поставлених на початку проєкту. Це може бути зниження рівня стресу, покращення соціальної адаптації або здатності учасників справлятися зі стресом.
2. Зміни в психоемоційному стані учасників: Використовуються стандартизовані тести для оцінки змін у рівні тривожності, депресії, стресу та інших важливих психоемоційних характеристик.
3. Задоволеність учасників: Рівень задоволення учасників психологічним втручанням — важливий показник успіху проєкту. Це оцінюється через зворотний зв'язок, анкети або інтерв'ю.
4. Сталий ефект: Важливим є також оцінка тривалості та сталості досягнутих змін після завершення проєкту, щоб зрозуміти, чи мають вони довгостроковий вплив на психічне здоров'я учасників.
5. Економічна ефективність: Оцінка витрат на реалізацію проєкту та порівняння з отриманими результатами дозволяє зрозуміти, чи є проєкт економічно доцільним та вигідним для громади чи держави.

Значення оцінки ефективності для психічного здоров'я

Оцінка ефективності психологічних проєктів дозволяє:

- ✓ Коригувати стратегії: Збір даних про ефективність допомагає оперативно вносити зміни

в проєкт, щоб покращити його результати.

- ✓ Підтвердити необхідність проєкту: Оцінка результатів дає можливість обґрунтувати важливість проєкту перед державними органами та інвесторами, що необхідно для залучення додаткових ресурсів.
- ✓ Покращити якість послуг: Оцінка дозволяє гарантувати, що психологічне втручання відповідає встановленим стандартам і етичним вимогам, не порушує прав учасників і приносить реальну користь.

Критерії оцінки відповідно до законодавства

Оцінка ефективності повинна проводитись згідно з етичними стандартами та вимогами Закону України про охорону психічного здоров'я, що включають:

- ✓ Конфіденційність: Захист особистих даних учасників є обов'язковим.
- ✓ Етичність: Психологічне втручання повинно бути безпечним і не порушувати прав людини.
- ✓ Професіоналізм: Усі учасники проєкту мають бути кваліфікованими фахівцями, що гарантує високий рівень проведених інтервенцій.

Перспективи розвитку оцінки

З розвитком технологій, таких як цифрові інструменти моніторингу та аналітика великих даних, оцінка ефективності психологічних проєктів стає більш точною і своєчасною. Вже сьогодні можна застосовувати мобільні додатки для моніторингу психоемоційного стану учасників у реальному часі, що дозволяє проводити точний моніторинг та коригування проєкту в процесі його реалізації. Це дозволить підвищити ефективність коригувальних заходів і значно полегшити управління проєктами.

Загалом, оцінка ефективності психологічних проєктів є критично важливим етапом їхнього реалізації. Вона забезпечує не тільки обґрунтованість прийнятих рішень, а й дозволяє своєчасно коригувати стратегії для досягнення максимальних результатів.

Організація презентації та захисту психологічного проєкту

Організація презентації та захисту психологічного проєкту є важливим етапом, що дозволяє продемонструвати результати роботи, обґрунтувати її доцільність і ефективність, а також отримати підтримку від партнерів, інвесторів і державних установ. Враховуючи специфіку психічного здоров'я, кожен проєкт потребує чіткої і продуманої презентації, яка не тільки відображатиме результати, але й продемонструє етичні, правові та соціальні аспекти роботи.

Етапи підготовки презентаційних матеріалів

Презентація психологічного проєкту повинна бути структурованою та зрозумілою. Важливими етапами її підготовки є:

1. Аналіз цільової аудиторії: Розуміння того, хто буде слухати презентацію (представники органів влади, інвестори, науковці, громадські організації) дозволяє налаштувати формат, тон і стиль подачі інформації. Презентація повинна бути адаптована під інтереси та рівень знань цієї аудиторії.
2. Структурування інформації: Презентація повинна мати чітку і логічну структуру, що включає:
 - ✓ Вступ: Загальна мета і значення проєкту.
 - ✓ Опис методів і підходів: Пояснення вибору конкретних методів психотерапії, втручань

або тренінгів.

- ✓ Результати: Оцінка ефективності, індикатори успіху, позитивні зміни у психічному стані учасників.
 - ✓ Висновки та рекомендації: Як результати можуть бути використані в майбутньому, можливості масштабування та впровадження.
3. Візуалізація даних: Для кращого сприйняття інформації доцільно використовувати графіки, таблиці та інфографіку, що дозволяє чітко показати зміни в результатах (наприклад, рівень стресу до і після втручання). Це підвищує наочність та розуміння інформації.
4. Підготовка до запитань: Презентація повинна включати можливість для запитань від аудиторії, тому варто підготуватися до відповіді на найбільш ймовірні питання щодо ефективності, етичності, масштабування або фінансування проєкту.

Алгоритм аргументованого обґрунтування важливості проєкту

Для успішного захисту проєкту необхідно чітко обґрунтувати його важливість і необхідність. Ось ключові моменти для аргументації:

1. Актуальність проєкту: Потрібно продемонструвати, чому цей проєкт є важливим для покращення психічного здоров'я населення. Це може включати статистику про поширеність психічних розладів, вплив соціальних факторів на психічне здоров'я, або актуальність конкретних методів втручання в контексті сучасних потреб суспільства.
2. Наукова обґрунтованість: Пояснення, на яких наукових дослідженнях і теоретичних підходах ґрунтується вибір методів. Це підвищує довіру до проєкту і його ефективності. Варто навести результати попередніх досліджень, які підтверджують дієвість обраних підходів.
3. Соціальна значущість: Пояснення, як проєкт може вплинути на соціальні аспекти, такі як зниження рівня стресу, поліпшення якості життя, зменшення соціальної ізоляції або покращення психологічної стійкості. Варто вказати, як результати проєкту допоможуть окремим групам населення, зокрема вразливим категоріям (наприклад, підлітки, люди з хронічними захворюваннями, ветерани тощо).
4. Економічна доцільність: Оцінка вартості проєкту і співвідношення витрат та вигод. Якщо проєкт має економічний ефект (наприклад, зменшення витрат на лікування психічних захворювань через профілактичні заходи), це стане важливим аргументом для інвесторів або державних установ.

Взаємодія з державними установами, інвесторами та партнерами

Для успішного захисту проєкту важливо забезпечити ефективну взаємодію з усіма зацікавленими сторонами:

1. Державні установи: Згідно із законодавством, державні органи можуть бути основними партнерами для підтримки психологічних проєктів, особливо в сфері психічного здоров'я. Важливо підготувати документи, які підтверджують відповідність проєкту законодавчим вимогам, а також стратегічним напрямкам розвитку соціальної сфери.
2. Інвестори: Для залучення інвестицій необхідно продемонструвати, що проєкт має високий потенціал і є економічно вигідним. Необхідно показати потенційну рентабельність і вказати, яким чином залучені кошти сприятимуть досягненню результатів.
3. Партнери: Якщо проєкт реалізується спільно з іншими організаціями, такими як громадські об'єднання чи міжнародні фонди, необхідно визначити чіткі ролі і відповідальність кожного партнера, а також продемонструвати, як співпраця з ними

сприятиме досягненню цілей проєкту.

Механізми захисту проєкту

Захист психологічного проєкту передбачає не тільки презентацію результатів, але й запобігання можливим критикам або сумнівам щодо ефективності або етичності втручання. Основні механізми захисту:

1. Документальна підтримка: Підтвердження методів і результатів через документи, дослідження, сертифікати та дозволи, якщо це потрібно згідно з законодавством.
2. Етичні стандарти: Забезпечення того, що проєкт відповідає етичним нормам, і надання інформації про всі етичні процедури, зокрема отримання інформованої згоди учасників, захист їхніх прав та конфіденційності.
3. Постійний моніторинг: Пояснення, як здійснюється моніторинг проєкту на всіх етапах його реалізації для оцінки ефективності та внесення коректив. Це підвищує довіру до проєкту та дозволяє вчасно реагувати на можливі проблеми.
4. Ризики та стратегії їхнього мінімізації: Врахування можливих ризиків, таких як етичні порушення, неналежна конфіденційність або низька ефективність, та наявність стратегій для їхнього зменшення.
5. Залучення громадськості та участь бенефіціарів: Включення бенефіціарів до процесу планування та оцінки проєкту дозволяє краще адаптувати проєкт до потреб цільових груп і підвищити його ефективність.
6. Інноваційні методи в презентації: Використання новітніх технологій для візуалізації результатів (наприклад, віртуальна реальність або інтерактивні платформи) для залучення уваги аудиторії і демонстрації результатів психологічних втручань.
7. Фінансова прозорість і звітність: Забезпечення прозорості в розподілі ресурсів і демонстрація ефективного використання коштів для отримання довіри інвесторів і партнерів.
8. Оцінка сталості результатів та вплив на громадську політику: Важливо оцінити довгострокові ефекти проєкту, його вплив на зміну політики у сфері психічного здоров'я або на національні стратегії.

Організація презентації та захисту психологічного проєкту — це комплексний процес, що включає не тільки демонстрацію результатів, але й науково обґрунтовану аргументацію, мінімізацію ризиків та ефективну взаємодію з усіма зацікавленими сторонами. Це важливий етап для забезпечення підтримки та успішної реалізації проєкту.

Орієнтація на результат: формування індикаторів успішності, моніторинг і коригування проєкту, сталий розвиток та масштабування

Орієнтація на результат є ключовим аспектом успішного впровадження психологічних проєктів. Вона включає формування чітких індикаторів успішності, моніторинг та коригування діяльності, а також забезпечення сталого розвитку і масштабування проєкту для досягнення довгострокового ефекту.

Формування індикаторів успішності

Індикатори успішності дозволяють об'єктивно оцінити ефективність проєкту і його вплив на цільову аудиторію. Вони повинні бути чіткими, вимірними та досяжними. Ключові категорії індикаторів:

1. Кількісні індикатори:

- ✓ Зміни у рівні психічного здоров'я учасників (наприклад, через стандартизовані тести або

шкали стресу).

- ✓ Кількість осіб, які отримали допомогу, а також відсоток учасників, які досягли покращення.
- ✓ Відсоток завершених програм або втручань, що дало позитивні результати.

2. Якісні індикатори:

- ✓ Задоволеність учасників (опитування або інтерв'ю).
- ✓ Зміни в поведінці або соціальній активності учасників (наприклад, зниження ізоляції).
- ✓ Вплив проєкту на стійкість до стресу, покращення самопочуття та соціальної інтеграції.

Моніторинг і коригування проєкту

Моніторинг — це регулярне спостереження за виконанням проєкту для оцінки його ефективності та коригування в разі необхідності. Важливі етапи моніторингу:

1. Оцінка прогресу:

- ✓ Ведення регулярних звітів (щомісячних, квартальних) з оцінкою досягнутих результатів, порівняння поточних показників із запланованими.
- ✓ Збір зворотного зв'язку від учасників через анкети або інтерв'ю для уточнення результатів.

2. Коригування:

- ✓ Внесення змін у проєкт залежно від отриманих даних (наприклад, корекція методів втручання або змінення стратегії взаємодії з учасниками).
- ✓ Перегляд ресурсів або розподілу ролей, якщо виявлені недоліки в управлінні чи виконанні.

Сталий розвиток та масштабування

Сталий розвиток і масштабування є важливими аспектами для забезпечення тривалого ефекту проєкту. Вони дозволяють проєкту продовжувати діяти після його завершення і мати більший вплив на суспільство.

1. Сталий розвиток:

- ✓ Підтримка досягнутих результатів через продовження програм або ініціатив після завершення основного фінансування.
- ✓ Впровадження механізмів для подальшого фінансування проєкту (наприклад, через нові інвестиції або партнерства).
- ✓ Використання здобутих знань для адаптації проєкту до змінних умов або нових цільових груп.

2. Масштабування:

- ✓ Розширення проєкту на більшу кількість учасників або нові географічні регіони, якщо результати є успішними.
- ✓ Адаптація проєкту для різних соціальних груп, вікових категорій або регіонів, що дозволяє забезпечити більший охоплення та вплив.
- ✓ Включення нових етапів програми або вдосконалення методів для задоволення різних потреб учасників.

Вплив на політику та стратегію в сфері психічного здоров'я

Успішний психологічний проєкт може стати основою для змін у національній або регіональній політиці щодо психічного здоров'я. Важливі аспекти впливу на політику:

1. Вплив на політику:

- ✓ Зібрані дані та результати можуть стати основою для перегляду державних стратегій у сфері психічного здоров'я або для створення нових ініціатив.

- ✓ Проєкт може вплинути на законодавчі ініціативи, що стосуються фінансування або організації психологічної допомоги.
2. Сприяння змінам у соціальних стандартах:
- ✓ Використання результатів проєкту для розробки нових стандартів або рекомендацій щодо роботи з людьми з психічними розладами.
 - ✓ Участь проєкту у національних ініціативах або впровадження нових соціальних програм, що підтримують психічне здоров'я.
3. Ризики та адаптація до змін:
- ✓ Оцінка зовнішніх факторів, таких як зміни у законодавстві, економічній ситуації або соціальних умовах, які можуть вплинути на успішність проєкту.
 - ✓ Створення гнучкої стратегії адаптації проєкту до цих змін для забезпечення його стійкості.

Залучення громадськості та фокус-груп

Залучення громадськості до моніторингу і оцінки проєкту дозволяє отримати більш точні дані і вдосконалити методи втручання. Особливо важливо включати бенефіціарів та цільові групи в процес планування і оцінки результатів для кращої адаптації до їхніх потреб.

1. Зворотний зв'язок від учасників: Регулярне опитування учасників дозволяє вчасно коригувати підходи.
2. Участь фокус-груп: Використання фокус-груп для тестування нових підходів чи отримання якісного зворотного зв'язку.

Таким чином, орієнтація на результат вимагає чіткого визначення індикаторів успішності, постійного моніторингу і коригування діяльності, а також забезпечення сталого розвитку і масштабування проєкту. Важливими аспектами є також вплив на політику та залучення громадськості до оцінки проєкту для досягнення довгострокового успіху.

Висновки та рекомендації

Основні виклики

- ✓ Недостатнє фінансування: Обмежує можливості для масштабування і довгострокової підтримки проєктів.
- ✓ Проблеми в управлінні: Недостатньо підготовлені кадри і низька координація.
- ✓ Соціальна стигматизація: Важкість у залученні учасників через негативне ставлення до людей з психічними розладами.
- ✓ Невизначеність у оцінці ефективності: Відсутність стандартних інструментів для вимірювання результатів.

Перспективи

- ✓ Інтеграція технологій: Використання мобільних додатків і онлайн-терапії для покращення доступності.
- ✓ Міжсекторальне партнерство: Спільна робота з державними та приватними установами для забезпечення стійкості проєктів.
- ✓ Освітні ініціативи: Зниження стигматизації та підвищення обізнаності про психічне здоров'я.
- ✓ Інклюзивність: Розробка програм для різних соціальних груп.

Вплив законодавчих змін

- ✓ Модернізація законодавства: Вдосконалення нормативних актів для покращення підтримки психічного здоров'я.

- ✓ Захист прав осіб з психічними розладами: Забезпечення юридичної підтримки і конфіденційності.

Рекомендації

- ✓ Підвищення кваліфікації фахівців: Інвестиції в навчання психологів та менеджерів проєктів.
- ✓ Оцінка ефективності: Розробка стандартних інструментів для моніторингу результатів.
- ✓ Підтримка інновацій: Сприяння розвитку онлайн-інструментів для надання допомоги.
- ✓ Громадські ініціативи: Розширення участі громадських організацій для покращення соціальної інклюзії.

Висновок: Для успішного впровадження психологічних проєктів необхідно подолати фінансові та організаційні труднощі, покращити законодавчі ініціативи та активно впроваджувати інноваційні технології.

МАТЕРІАЛИ ЩОДО АКТИВАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ЛЕКЦІЇ

ТЕСТИ ЗА ТЕМОЮ 5:

1. Вкажіть, який із наступних елементів є найбільш актуальним для аналізу психологічних проєктів в Україні.
 - a) Виключно методи втручання
 - b) Законодавчі зміни в галузі психічного здоров'я
 - c) Розвиток комунікаційних технологій
 - d) Стигматизація психічних захворювань
2. Позначте основну мету аналізу психологічних проєктів у контексті охорони психічного здоров'я.
 - a) Визначення кількості учасників
 - b) Оцінка фінансових витрат
 - c) Визначення ефективності і соціального впливу
 - d) Підвищення соціального статусу психологів
3. Визначте, який із етапів є частиною методології оцінки ефективності психологічних проєктів.
 - a) Кількісна оцінка результатів через опитування
 - b) Оцінка моральних переконань учасників
 - c) Розробка маркетингової стратегії
 - d) Аналіз фінансових ризиків
4. Позначте критерій, який не є основним при оцінці психологічного проєкту.
 - a) Вплив на психічне здоров'я учасників
 - b) Рівень задоволення учасників
 - c) Ступінь використання цифрових технологій
 - d) Кількість документів, пов'язаних з проєктом
5. Визначте, який із етапів є найважливішим при підготовці презентації психологічного проєкту.
 - a) Аналіз фінансових показників
 - b) Формулювання основних аргументів щодо важливості проєкту
 - c) Оцінка соціального фону учасників
 - d) Створення рекламних матеріалів для медіа

6. Вкажіть, чому необхідно обґрунтувати важливість проєкту під час його захисту.
- Для збільшення кількості учасників
 - Для залучення інвестицій та партнерів
 - Для оцінки ефективності програми
 - Для покращення комунікації з громадськістю
7. Позначте, який із критеріїв є основним для оцінки успішності психологічного проєкту.
- Кількість учасників, які проходять програму
 - Задоволеність учасників результатами
 - Загальний бюджет проєкту
 - Час, витрачений на розробку проєкту
8. Визначте, яка з наступних практик є ключовою для сталого розвитку психологічного проєкту.
- Регулярне коригування методів втручання
 - Виключення будь-якої участі зовнішніх партнерів
 - Залишення проєкту без змін після початкової оцінки
 - Пошук виключно нових учасників без врахування результатів
9. Виберіть рекомендацію, яка є найбільш важливою для розвитку психологічних проєктів.
- Продовження лише найбільш прибуткових проєктів
 - Підтримка інноваційних технологій для надання психологічних послуг
 - Скасування моніторингу результатів
 - Залишення лише класичних методів втручання
10. Позначте законодавчі зміни, що мають найбільший вплив на психологічні проєкти в Україні.
- Закони, що регулюють діяльність освітніх установ
 - Нормативи, що забезпечують фінансування психічного здоров'я
 - Закони про медичну реабілітацію
 - Трудові закони, що стосуються психологів

ЗАГАЛЬНЕ МАТЕРІАЛЬНЕ ТА НАВАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЛЕКЦІЇ

Матеріальне забезпечення лекції:

- Учбове приміщення кафедри менеджменту охорони здоров'я
- Обладнання: ноутбук / комп'ютер, проєктор, проєкційний екран, дошка аудиторна, фліпчарт на тринозі
- Ілюстративні матеріали: мультимедійні презентації, таблиці, схеми, роздатковий матеріал

Навчально-методичне забезпечення лекції:

- Робоча програма навчальної дисципліни
- Силабус навчальної дисципліни
- Методична розробка до лекцій з навчальної дисципліни

Навчально-методична література:

1. Черезова І. О. Психологічна експертиза: навчальний посібник. Запоріжжя : ЗНУ, 2020. 190 с.

URL: <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi61/0045003.pdf>

2. Галян О. І. Психолого-педагогічна експертиза. Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів. Київ : ДКПП, 2023. 65 с.

URL: <https://www.dkpp.com.ua/wp-content/uploads/2023/02/psykhologo-pedahohichna->

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Які основні етапи проходить психологічний проєкт від ідеї до реалізації?
2. Що таке психологічна експертиза та які її основні завдання в контексті проєкту?
3. Які критерії оцінки ефективності психологічних проєктів ви можете виокремити?
4. Як визначити соціальний вплив психологічного проєкту на учасників?
5. Які методи використовуються для вимірювання результативності психологічних проєктів?
6. Які основні етапи підготовки презентації психологічного проєкту?
7. Як правильно аргументувати важливість психологічного проєкту під час його захисту?
8. Які індикатори успішності слід використовувати для оцінки психологічного проєкту?
9. Що таке моніторинг проєкту і чому він важливий для його ефективності?
10. Які чинники потрібно враховувати для сталого розвитку та масштабування психологічного проєкту?

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна:

45. Андрієнко О. Управління проєктами в бізнес-об'єднаннях малих і середніх підприємств: посібник. Київ, 2017. 77 с.
46. Блага Н. В. Управління проєктами: навч. посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 152 с.
47. Буріменко Ю. І., Галан Л. В., Лебедева І. Ю. та ін. Управління проєктами: навч. посіб. / за ред. Ю. І. Буріменко. Одеса: ОНАЗ ім. О. С. Попова, 2017. 208 с.
48. Вартанова О.В., Рудінська О.В. Аналіз факторів професійного вигорання і задоволеності життям співробітників і студентів закладів освіти в контексті управління корпоративним благополуччям//Сучасні напрямки змін в управлінні охороною здоров'я: модернізація, якість, комунікація: матеріали Міжнародної наукової конференції, м. Одеса. Львів-Торунь: Liga-Pres, 31 травня 2024 року.
49. Всеукраїнська програма ментального здоров'я «Ти як?»
50. Лехан В.М. Управління змінами в системі охорони здоров'я України: історія та уроки пілотних регіонів: навчальний посібник / В. М. Лехан, Л. В. Крячкова, В. В. Волчек. Дніпропетровськ, 2016. 53 с.
51. Методика розрахунку вартості послуги з медичного обслуговування. Постанова Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 р. № 1075
52. Менеджмент та маркетинг в охороні здоров'я: навчальний посібник / В.І. Борщ, О.В. Рудінська, Н.Л. Кусик. Херсон: Олді+, 2022. 264 с.
53. Микитюк П. П. Управління проєктами: Навч. пос. [для студ. вищ. навч. закл.]. Тернопіль, 2014. 270 с.
54. Петрович Й.М., Новаківський І.І. Управління проєктами: підручник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. 396 с.
55. Рудінська О.В., Красіленко Т.М. Аспекти стрес-менеджменту та шляхи подолання професійного вигорання медичних працівників//Сучасні напрямки змін в управлінні охороною здоров'я: модернізація, якість, комунікація: матеріали Міжнародної наукової конференції, м. Одеса. Львів-Торунь: Liga-Pres, 31 травня 2024 року. С. 136-141.

Додаткова:

73. Варій М. Й., Ортинський В. Л. Основи психології та педагогіки : підручник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2017. 548 с.

74. Демарко Т., Лістер Т. Людський фактор. Успішні проєкти та команди. Київ : Спейслаб, 2020. 280 с.
75. ДеМарко Т. Deadline. Роман про управління проєктами. Київ : Спейслаб, 2018. 350 с.
76. Дербі Е. Психологія управління змінами : 7 головних правил. Київ : Е5, 2019. 192 с.
77. Довгань Л. Є., Мохонько Г. А., Малик І. П. Управління проєктами : навчальний посібник. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. 232 с.
78. Коломієць Л. І. Психологія загальна та вікова : в 2-х ч. Ч. 1. Психологія загальна : навчальний посібник. Вінниця, 2015. 160 с.
79. Когон К. Управління проєктами / Кори Когон, Сьюзетт Блейкмор, Джеймс Вуд. Харків : Фабула, 2018. 240 с.
80. Когон К., Блейкмор С., Вуд Дж. Керування проєктами. Для «неофіційних» проєкт-менеджерів : принципи, приклади з практики, інструменти керування. Харків : Фабула, 2018. 240 с.
81. Кулакевич Т. В. Практикум з психології : курс лекцій. Київ : КиМУ, 2019. 247 с.
82. Мартинюк О. А., Курдибанська Н. Ф. Впровадження системи управління якістю в медичних закладах. Причорноморські економічні студії. 2016. № 6. С. 75-79.
83. Менеджмент та адміністративне управління : навчальний посібник / О. А. Мартинюк, Н. І. Серебряннікова. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2017. 540 с.
84. Павелків Р. В. Вікова психологія : підручник для студентів вищих навчальних закладів. 2-ге вид., стер. Київ : Кондор, 2015. 469 с.
85. Рач В. А., Россошанська О. В., Медведєва О. М. Управління проєктами : практичні аспекти реалізації стратегій регіонального розвитку : навчальний посібник. Київ : К.І.С., 2010. 276 с.
86. Романова Г. М., Козаков В. А., Артюшина М. В., Котикова О. М. та ін. Психологія діяльності та навчальний менеджмент : навчально-методичний посібник. Київ : КНЕУ, 2003. 829 с.
87. Сазерленд Д. Scrum. Революційний метод управління проєктами. Київ : Спейслаб, 2019. 320 с.
88. Ульяновченко О. В., Цигікал П. Ф. Управління проєктами : навчальний посібник. Харків : ХНАУ ім. В. В. Докучаєва, 2010. 522 с.
89. Хігні Дж. Основи управління проєктами / пер. з англ. Я. Машико. 5-те вид. Харків : Фабула, 2020. 272 с.
90. Яковенко О. В. Інтелект та мислення : психологічний практикум : ч. 1. Київ : Дірект Лайн, 2017. 44 с.

Інформаційні ресурси:

69. Актуальні проблеми психології. Наукові праці Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України. URL: <http://appspsychology.org.ua/index.php/ua/dlia-avtoriv>
70. Всесвітня організація охорони здоров'я. URL: www.who.int/ru/index.html
71. Державний заклад «Центр медичної статистики Міністерства охорони здоров'я України»: офіційний веб-сайт. URL: <http://medstat.gov.ua/ukr/main.html>
72. Європейська база «Здоров'я для всіх». URL: <http://medstat.gov.ua/ukr/statereports.html>
73. Європейське регіональне бюро Всесвітньої організації охорони здоров'я. URL: www.euro.who.int
74. Медична інформаційна система: офіційний веб-сайт компанії «Мед-експерт». URL: <http://medexpert.ua/ua/medichnii-zaklad/31-medichnii-zaklad/pro-rynku-v-iznoho-medvchnoho-turyzmu-v-ukraini>
75. Міністерство освіти і науки України. Грантові можливості для проєктів у сфері психології. URL: <https://mon.gov.ua>

76. Міністерство охорони здоров'я України: офіційний веб-сайт. URL: <https://moz.gov.ua/>
77. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua/>
78. Національна служба здоров'я України: офіційний веб-сайт. URL: <https://nszu.gov.ua/pro-nszu>
79. Охорона здоров'я. Державна служба статистики України: офіційний веб-сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/katu/2018/zb/06/zbzoz17.xls>
80. Портал нормативних актів України та Всесвітньої медичної асоціації. URL: <http://search.ligazakon.ua/search/law/npa/?s=search&idView=LZSUITENPA&beginPos=1&countBlock=10&kw2=82089>
81. Психологічна бібліотека Київського Фонду сприяння розвитку психічної культури. URL: <http://psylib.kiev.ua/>
82. Український медичний часопис: медичний журнал. URL: www.umi.com.ua
83. Фонд «Відродження». Фінансування соціальних та психологічних ініціатив в Україні. URL: <https://www.irf.ua>
84. Health Strategy. European Commission: official web-site. URL: <https://ec.europa.eu/health/policies/background/review/strategy>
85. USAID – Агентство США з міжнародного розвитку. Гранти та програми для підтримки ментального здоров'я в Україні. URL: <https://www.usaid.gov/ukraine>

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО ЛЕКЦІЙ

Основна:

56. Андрієнко О. Управління проєктами в бізнес-об'єднаннях малих і середніх підприємств: посібник. Київ, 2017. 77 с.
57. Блага Н. В. Управління проєктами: навч. посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 152 с.
58. Буріменко Ю. І., Галан Л. В., Лебедева І. Ю. та ін. Управління проєктами: навч. посіб. / за ред. Ю. І. Буріменко. Одеса: ОНАЗ ім. О. С. Попова, 2017. 208 с.
59. Вартанова О.В., Рудінська О.В. Аналіз факторів професійного вигорання і задоволеності життям співробітників і студентів закладів освіти в контексті управління корпоративним благополуччям//Сучасні напрямки змін в управлінні охороною здоров'я: модернізація, якість, комунікація: матеріали Міжнародної наукової конференції, м. Одеса. Львів-Торунь: Liga-Pres, 31 травня 2024 року.
60. Всеукраїнська програма ментального здоров'я «Ти як?»
61. Лехан В.М. Управління змінами в системі охорони здоров'я України: історія та уроки пілотних регіонів: навчальний посібник / В. М. Лехан, Л. В. Крячкова, В. В. Волчек. Дніпропетровськ, 2016. 53 с.
62. Методика розрахунку вартості послуги з медичного обслуговування. Постанова Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 р. № 1075
63. Менеджмент та маркетинг в охороні здоров'я: навчальний посібник / В.І. Борщ, О.В. Рудінська, Н.Л. Кусик. Херсон: Олді+, 2022. 264 с.
64. Микитюк П. П. Управління проєктами: Навч. пос. [для студ. вищ. навч. закл.]. Тернопіль, 2014. 270 с.
65. Петрович Й.М., Новаківський І.І. Управління проєктами: підручник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. 396 с.
66. Рудінська О.В., Красіленко Т.М. Аспекти стрес-менеджменту та шляхи подолання професійного вигорання медичних працівників//Сучасні напрямки змін в управлінні охороною здоров'я: модернізація, якість, комунікація: матеріали Міжнародної наукової конференції, м. Одеса. Львів-Торунь: Liga-Pres, 31 травня 2024 року. С. 136-141.

Додаткова:

91. Варій М. Й., Ортинський В. Л. Основи психології та педагогіки : підручник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2017. 548 с.
92. Демарко Т., Лістер Т. Людський фактор. Успішні проєкти та команди. Київ : Спейслаб, 2020. 280 с.
93. ДеМарко Т. Deadline. Роман про управління проєктами. Київ : Спейслаб, 2018. 350 с.
94. Дербі Е. Психологія управління змінами : 7 головних правил. Київ : Е5, 2019. 192 с.
95. Довгань Л. Є., Мохонько Г. А., Малик І. П. Управління проєктами : навчальний посібник. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2017. 232 с.
96. Коломієць Л. І. Психологія загальна та вікова : в 2-х ч. Ч. 1. Психологія загальна : навчальний посібник. Вінниця, 2015. 160 с.
97. Когон К. Управління проєктами / Кори Когон, Сьюзетт Блейкмор, Джеймс Вуд. Харків : Фабула, 2018. 240 с.
98. Когон К., Блейкмор С., Вуд Дж. Керування проєктами. Для «неофіційних» проєкт-менеджерів : принципи, приклади з практики, інструменти керування. Харків : Фабула, 2018. 240 с.
99. Кулакевич Т. В. Практикум з психології : курс лекцій. Київ : КиМУ, 2019. 247 с.
100. Мартинюк О. А., Курдибанська Н. Ф. Впровадження системи управління якістю в медичних закладах. Причорноморські економічні студії. 2016. № 6. С. 75-79.
101. Менеджмент та адміністративне управління : навчальний посібник / О. А. Мартинюк, Н. І. Серебряннікова. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2017. 540 с.
102. Павелків Р. В. Вікова психологія : підручник для студентів вищих навчальних закладів. 2-ге вид., стер. Київ : Кондор, 2015. 469 с.
103. Рач В. А., Россошанська О. В., Медведєва О. М. Управління проєктами : практичні аспекти реалізації стратегій регіонального розвитку : навчальний посібник. Київ : К.І.С., 2010. 276 с.
104. Романова Г. М., Козаков В. А., Артюшина М. В., Котикова О. М. та ін. Психологія діяльності та навчальний менеджмент : навчально-методичний посібник. Київ : КНЕУ, 2003. 829 с.
105. Сазерленд Д. Scrum. Революційний метод управління проєктами. Київ : Спейслаб, 2019. 320 с.
106. Ульяновченко О. В., Цигікал П. Ф. Управління проєктами : навчальний посібник. Харків : ХНАУ ім. В. В. Докучаєва, 2010. 522 с.
107. Хігні Дж. Основи управління проєктами / пер. з англ. Я. Машико. 5-те вид. Харків : Фабула, 2020. 272 с.
108. Яковенко О. В. Інтелект та мислення : психологічний практикум : ч. 1. Київ : Дірект Лайн, 2017. 44 с.

Інформаційні ресурси:

86. Актуальні проблеми психології. Наукові праці Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України. URL: <http://appspsychology.org.ua/index.php/ua/dlia-avtoriv>
87. Всесвітня організація охорони здоров'я. URL: www.who.int/ru/index.html
88. Державний заклад «Центр медичної статистики Міністерства охорони здоров'я України»: офіційний веб-сайт. URL: <http://medstat.gov.ua/ukr/main.html>
89. Європейська база «Здоров'я для всіх». URL: <http://medstat.gov.ua/ukr/statereports.html>
90. Європейське регіональне бюро Всесвітньої організації охорони здоров'я. URL: www.euro.who.int

91. Медична інформаційна система: офіційний веб-сайт компанії «Мед-експерт». URL: <http://medexpert.ua/ua/medichni-zaklad/31-medichni-zaklad/pro-rynku-v-iznoho-medvchnoho-turyzmu-v-ukraini>
92. Міністерство освіти і науки України. Грантові можливості для проєктів у сфері психології. URL: <https://mon.gov.ua>
93. Міністерство охорони здоров'я України: офіційний веб-сайт. URL: <https://moz.gov.ua/>
94. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
95. Національна служба здоров'я України: офіційний веб-сайт. URL: <https://nszu.gov.ua/pro-nszu>
96. Охорона здоров'я. Державна служба статистики України: офіційний веб-сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/katu/2018/zb/06/zbzoz17.xls>
97. Портал нормативних актів України та Всесвітньої медичної асоціації. URL: <http://search.ligazakon.ua/search/law/npa/?s=search&idView=LZSUITENPA&beginPos=1&countBlock=10&kw2=82089>
98. Психологічна бібліотека Київського Фонду сприяння розвитку психічної культури. URL: <http://psylib.kiev.ua/>
99. Український медичний часопис: медичний журнал. URL: www.umi.com.ua
100. Фонд «Відродження». Фінансування соціальних та психологічних ініціатив в Україні. URL: <https://www.irf.ua>
101. Health Strategy. European Commission: official web-site. URL: <https://ec.europa.eu/health/policies/background/review/strategy>
102. USAID – Агентство США з міжнародного розвитку. Гранти та програми для підтримки ментального здоров'я в Україні. URL: <https://www.usaid.gov/ukraine>